

Nr 133

Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen med överlämnande av årsredovisning för Statsföretag AB; given Stockholms slott den 18 maj 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över industriärenden, till riksdagen överlämna årsredovisning för år 1972 för Statsföretag AB.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

CARL GUSTAF

RUNE B. JOHANSSON

Utdrag av protokollet över industriärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 18 maj 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, CARLSSON.

Chefen för industridepartementet, statsrådet Johansson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *överlämnande till riksdagen av årsredovisning för Statsföretag AB* och anför.

Den årliga redovisning till riksdagen av verksamheten hos Statsföretag AB som förutskickades i prop. 1969: 121 bör, liksom föregående år (skr. 1972: 102), ske genom att bolagets nu föreliggande årsredovisning för det senast förflutna verksamhetsåret överlämnas till riksdagen. Årsredovisningen torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t till riksdagen överlämnar årsredovisningen för år 1972 för Statsföretag AB.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avlåtas skrivelse av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Margit Edström

Statsföretag AB årsredovisning 1972

Verksamheten i sammandrag

AB Kabi förvärvade Vitrum och ACO med ca 665 anställda och ett faktureringsvärde 1972 av 106 milj. kr.

Ceaverken AB förvärvade vid årsskiftet 1972—1973 Scanfors AB med ca 40 anställda och en försäljning 1972 av ca 13 milj. kr. (röntgenfilm, kemikalier etc).

Statsföretag AB förvärvade i början av 1973 50 % av AB Husqvarna Borstfabrik.

Svetab förvärvade 91 % av aktierna i Svenska Bromsbandsfabriken AB, nybildade Hema Industrier AB samt i början av 1973 resterande 60 % av Edströms Industrier AB, resterande 50 % i Cento Gruppen AB samt Holmsunds Plastfabrik AB.

SMT rekonstruerades. Dotterbolagen i Ronneby och Karlskoga försåldes och filialen i Eskilstuna avvecklades. Personalantalet reducerades med totalt 300 personer.

En grafisk koncern bildades i början av 1973 i vilken bl. a. ingår AB Allmänna Förlaget och Svenska Reproduktions AB samt efter förvärv av resterande 50 % av aktierna Utbildningsförlaget Liber AB.

	1972	1971	1970
Fakturerering (mkr)	4 441	3 947	3 592
härav export (mkr)	2 404	2 285	2 021
Antal anställda	35 022	34 285	34 093
Löner (mkr)	1 183	1 074	945
Investeringar (mkr)	931	740	512
<i>Resultat före bokslutsdispositioner och skatter (mkr)</i>			
gruvrörelse	2	262,9	257,1
järnverk etc	6	(68,1)	(166,3)
skogsindustri	1	24,9	2,7
tobaksindustri	1	139,6	108,5
läkemedelsind.	1	20,4	9,0
hotell och rest.	1	(26,7)	(7,4)
övriga	17	(18,3)	(22,1)
Summa	¹ 29	284,9	181,5
			308,3

¹ Antal företag 1972.

Statsföretagsgruppen

De allra flesta som under året bedömt konjunkturläget torde vara överens om att en successiv förbättring har skett. Man har haft olika uppfattning om hur snabbt och i vilken omfattning de positiva förändringarna skulle ske i olika branscher. Vid årets slut fanns anledning att konstatera, att den ökande optimismen inför framtiden i flera branscher har varit väl motiverad. Eftersom förbättringen emellertid ännu så länge endast varit marginell, finns det anledning att vara försiktig vid bedömningen av utvecklingen under 1973. Det finns tecken som tyder på att utvecklingen kommer att gestalta sig olika för skilda branscher.

Över hälften av koncernens bolag noterade 1972 förbättrade resultat, i flera fall över budgeterade förväntningar. Koncernens samlade vinst före bokslutsdispositioner och skatter ökade från 193 milj. kr. (4,9 %) 1971 till 281 milj. kr. eller 6,3 % av försäljningsvärdet.

Markanta resultatförbättringar uppnåddes av Uddevallavarvet, Tobaksbolaget och Norrbottens Järnverk (NJA), men också många av de medelstora och mindre bolagen kan se tillbaka på ett framgångsrikt 1972.

I de företag, där lagren ökat under året är det nödvändigt att förbättrade konjunkturer utnyttjas för en lagerminskning. Det finns anledning att noga följa denna utveckling, inte minst mot bakgrund av ett generellt önskemål om ökad omsättningshastighet hos det i verksamheten bundna kapitalet.

Investeringsverksamheten

Den samlade investeringen i anläggningar har under 1972 liksom under 1971 legat på en hög nivå och har uppgått till 931 milj. kr., vilket tillsammans med 1971 gör totalt över 1 600 milj. kr. för dessa två år. Under 1972 avslutades AB Statens Skogsindustriers (ASSI) stora investeringar i Karlsborg och Lövholmen. NJA fortsätter programenligt genomförandet av investeringsprogram 70 och den nya LD-ugnen togs i bruk i början av november. Under hösten har fattats beslut om att uppföra ett koksverk i anslutning till NJA. Arbetet härmed beräknas komma igång under första halvåret 1973. LKAB har under 1972 ökat investeringarna med 95 milj. kr. i förhållande till 1971 och kostnaden uppgick totalt till 308 milj. kr. Även under de närmaste åren kommer investeringsaktiviteten att vara hög i detta bolag. Av det totala investeringsbeloppet för Statsföretagsgruppen belöper sig 679 milj. kr., 73 %, på dessa tre företag, vilka har sin huvudsakliga verksamhet i Norrbotten.

Även inom flera andra företag som Kabi, Uddevallavarvet och Sveta har investeringsverksamheten varit större än under föregående år.

Strukturfrågor

I arbetet med att konsolidera företagsgruppen har de strukturella problemen ägnats allt större uppmärksamhet. Under 1972, i samband med att läkemedelsföretagen ACO och Vitrum förvärvades, togs ett första steg. Dessa företag sammanfördes med Kabi och utgör nu en läkemedelskoncern, Kabigruppen, inom Statsföretag.

Under året har AB Allmänna Förlaget (ALLF), som tillsammans med Landstingsförbundet och KF ägde Utbildningsförlaget Liber AB, förvärvat de övriga intressenternas aktier i detta företag. I början av 1973 sammanfördes ALLF och Svenska Reproduktions AB (SRA) med dotterföretag i enlighet med förslag från styrelserna för dessa två bolag till en grafisk koncern. Dotterbolagen i denna koncern kommer att bedriva verksamhet i kommission för moderbolaget, Liber Grafiska AB.

Statsföretag AB och Coronaverken AB äger tillsammans Vilhelmina Plast AB, som är ett renodlat produktionsföretag. Produktutveckling och marknadsföring har skötts av AB Husqvarna Borstfabrik, som är ett av Coronaverken helägt företag. Redan vid etableringen av Vilhelmina Plast var parterna inställda på ett vidgat samarbete. Statsföretag har nu, genom att förvärva hälften av aktierna i Husqvarna Borstfabrik, möjliggjort en sammanläggning av verksamheten i de två företagen. Härigenom har skapats bättre förutsättningar för en framgångsrik utveckling.

Under 1972 har problemen kring företagsgruppens framtida inriktning och gruppering ägnats ökat intresse. Förberedande diskussioner och utredningar har startats kring en utveckling av mera systematiserad strategisk planering.

Utvidgat samarbete i företagen

Arbetet med att vidga samverkan mellan företag och anställda har fortsatt under året inom ramen för de riktlinjer angående företagsdemokratisk utveckling inom Statsföretagsgruppen, som antogs hösten 1971. I en enkät, som gjordes under hösten 1972, framkom att arbetet med att utveckla program inom de skilda företagen var i full gång samt att samarbetet inom det representativa systemet hade vidareutvecklats hos flertalet företag.

I ASSI pågår utveckling av ett system, i vilket de anställda skall få betydande möjligheter att deltaga i beslutsarbetet på olika nivåer. Resultatet av arbetet i samverkanssystemet vid LKAB är för närvarande föremål för diskussion och utvärdering. Likaså har där gemensamt bedrivits ett utvecklingsprojekt avseende arbetarskydd. Inom Tobaksbolaget verkar sedan en tid tillbaka en s. k. fabrikskommitté vid fabriken i Härnösand. Denna kommitté fattar beslut i olika ledningsfrågor inom platschefens befogenhetsram. Överväganden pågår att även etablera en fabrikskommitté i Tobaksbolagets största anläggning i Malmö.

Den anda av samverkan som präglat arbetsinsatserna inom företagsgruppen synes ha medverkat till den positiva resultatutvecklingen.

Arbetet med att utveckla företagsdemokratiska system sker i flera företag i samarbete med industridepartementets företagsdemokratidelegation.

Under året har de anställda varit representerade i styrelserna för flertalet av företagen inom gruppen. För att underlätta de nytillkomna ledamöternas möjlighet att delta i styrelsearbetet har två konferenser för styrelseledamöter hållits under året.

Statsföretags styrelse har i anledning av "Lagen om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar" beslutat att de anställda må utse styrelseledamöter i dotterföretagen även om antalet anställda understiger 100.

Utblick mot 1973

För det närmaste året bör man ha rätt att räkna med bättre konjunkturer. Saneringen inom vissa företag, den intensiva investeringsverksamheten i flera av nyckelföretagen samt en gynnsam konjunkturutveckling skapar förutsättningar för förbättrade resultat.

Enligt föreliggande resultatbudgeter väntas koncernens samlade överskott före dispositioner och skatter stiga med inemot 100 milj. kr., trots något reducerade överskott hos LKAB och Tobaksbolaget.

Växande överskott, även hos de medelstora och mindre företagen, men också kraftigt reducerade förluster hos tidigare mycket olönsamma dotterbolag bidrar till denna utveckling.

Lägre priser men större malmleveranser

Den internationella järnmalmemarknaden skiljer sig i många avseenden från marknader för andra produkter. Genom tillkomsten av de stora fartygen, som möjliggjort transporter av malm på även de längsta distanser, såsom Australien—Västeuropa eller Narvik—Japan, har vi fått en världsmarknad, där allt som sker angår också de svenska exportgruvorna.

Försäljningskontrakten gäller för minst ett år men ofta för flera år. I dessa avtal är kvantiteterna mer eller mindre fasta, men erfarenheten visar, att inget avtal kan tvinga på ett järnverk mer malm än masugnarna i en lågkonjunktur kan förbruka! Restkvantiteter brukar då tas ut senare till oförändrat pris. Avtal omfattande ett år har i regel bestämmelser om fast pris, stundom med valutaklausul, medan avtal över längre perioder kan innefatta priser, knutna till ett antal större kvaliteter på marknaden. Priserna kan också vara föremål för årliga omför-

handlingar. Det förekommer dock avtal på 20 år med fast pris! Dylika "slavkontrakt" liksom andra egendomligheter, t. ex. kontrakt innebärande enorma kursrisker, har sin förklaring i att nya gruvföretag ofta måste göra kontrakt på stora delar av sin planerade produktion, innan de kan låna upp pengar för att påbörja investeringarna. Sådana gruvors förhandlingsläge är givetvis svagt, och de gör stundom svårt marknadsstörande kontrakt. Marknaden kännetecknas vidare av ett relativt ringa antal säljare och köpare. I de flesta europeiska länder är köparna organiserade, så att man kan tala om inköpskarteller, och dessa håller sinsemellan kontakter. På säljarsidan råder däremot öppen konkurrens.

Eftersom malm sålunda i motsats till t. ex. stål inte säljs från dag till dag i relativt små poster, är prisbildningen på malm mycket stel. Då sjöfrakterna på långa distanser kan vara av samma storleksordning som fobpriset, är konkurrensförhållandena utomordentligt känsliga för ändringar i sjöfraktsnivån. En gruva kan uppleva, att dess pris nästan ständigt är "fel" i förhållande till marknaden, emedan frakterna under kontraktperioden i allmänhet ligger över eller under den punkt, där de låg då kontraktet ingicks. Ligger cif-priset "för lågt", visar kunderna stort intresse för avhämtning och tilläggsköp, vid "för högt" cif-pris råder omvänt förhållande.

Efter Korea-boomens högpriser sjönk malmpriserna något, steg åter under malmknappheten 1956—57 för att sedan börja dala. Från svensk synpunkt har den sjunkande sjöfraktsnivån medfört, att priserna 1969 låg 40 procent under 1957 års nivå. Orsaken har varit rikligt utbud på malm men framförallt stortonnagets långsiktiga inverkan på cif-priserna i västeuropeiska hamnar. Närheten till kunderna är alltså en fördel för den svenska malmen men denna fördel har minskat.

Under 1970—72 uppnåddes en viss prisförbättring, men för 1973 har större delen av denna höjning försvunnit. Sänkningen av priserna har denna gång främst orsakats av dollardevalveringen. Nästan alla järnmalmsaffärer görs i dollar, och fraktuppgörelserna sker också i dollar. Det betyder, att dollardevalveringar över natt sänker cif-priserna på malm. Den svenska malmen säljs i kronor, men effekten av dollardevalveringen kan vid årsskiftet sägas ha varit hundraprocentig, eftersom de gruvor, som sålt i dollar, endast i för marknaden betydelselösa undantagsfall lyckats i någon mån kompensera sig. Dollarns fortsatta kursförändringar kommer att medföra starka krav från de transoceana gruvorna att erhålla kompensation.

Sedan femton år tillbaka har sålunda LKAB befunnit sig i en nästan obruten nedförbacke vad produktpriserna beträffar. Jämfört med 1957 betyder nuvarande prisläge vid dagens omsättning, att omkring en halv miljard i årsintäkter försvunnit upp genom skorstenen. Samtidigt har kostnadsstegringarna i Sverige som bekant varit större än i de flesta konkurrentländer.

Inget företag kan klara en så hård press från såväl intäkts- som kostnadssidan utan avsevärd resultatförsämring. Denna har visserligen motverkats genom fördubbling av produktionen vid samtidig minskning av antalet anställda och genom investeringar i anläggningar för framställning av högre malmkvaliteter. Investeringarna under 15 år ligger nära 3 000 milj. kr. Avkastningen på i företaget arbetande kapital har dock sjunkit från en nivå vid vilken malmen hade avsevärt "rotvärde" till en nivå föga över genomsnittet i svensk industri.

Resultatet under 1972, som var det tredje året i följd med stagnerad leveransvolym, var förhållandevis gott, eftersom priserna ännu inte drabbats av dollardevalveringen och det under 1972 makalöst låga sjöfraktsläget. Under 1973 finns goda utsikter att uppnå något högre leveransvolym än under det hittills volymmässigt bästa året 1969. Det betyder leveranser i trakten av 30 milj. ton. Som ett kuriosum, belysande vad denna siffra innebär, kan nämnas, att Narvik, som 1973 skeppar 23—24 milj. ton, torde vara Västeuropas tonnagemässigt tredje exporthamn efter Rotterdam och Hamburg. Leveransökningen under 1973 förmår dock icke resultatmässigt gottgöra intäktsbortfallet genom prissänkningar.

De stora fartygens ofördelaktiga inverkan på den svenska malmens konkurrensläge fortgår, ehuru numera i blygsam takt. Motverkande faktorer är ökande fartygskostnader, kostnadsstegringar i konkurrentgruvor och dessa gruvors behov att söka kompensation för dollardevalveringen.

Sulfidmalmernas marknadsaspekter

AB Statsgruvors komplexa sulfidmalmer i Stollberg består av flera malmkroppar med växlande halter av zink och bly. Anrikningen av malmen ger som slutprodukter zinkslig och blyslig. Produktionen är ej i någon större utsträckning flexibel. Detta är ofta en olägenhet från marknadssynpunkt. Det vore exempelvis i nuläget en fördel om man kunde anpassa produktionen efter de olikartade prognoserna för zink respektive bly, vilket skulle medföra att man ökade zinksligproduktionen och höll tillbaka blysligproduktionen. Zinken har nämligen i ett flerårsperspektiv en avsevärt gynnsammare prognos än blyet.

Försäljningen sker i huvudsak på flerårskontrakt. Basmetallnoteringarna på Londonbörsen bestämmer bruttopriset på levererad slig, varifrån avgår den löpande hyttans omarbetskostnader och vinst, "smältlönen". Smältlönerna har stigit kraftigt de två senaste åren, beroende dels på hyttornas ofta dåliga lönsamhet, dels på de växande miljökostnaderna. Smältlönestyrningen reducerar i hög grad den nominella bruttointkomstökning gruvorna fått genom de senaste årens höjda metallnoteringar.

Någon motsvarande prisbildningsmekanism finns ej för den i Yx-sjöberg producerade scheelit (wolfram) sligen. Marknaden karaktäriseras av stora kastningar i efterfrågan och pris med ett stort och ofta utnyttjat utrymme för spekulativt agerande från producenternas, konsumenternas och, icke minst, de stundom marknadsdominerande mellanhändernas sida. Lagerfluktuationerna är så stora, att priset stundom kan synas röra sig i otakt med kurvan för den allmänna konjunkturen.

Verksamhetsåret 1972 är från resultatsynpunkt unikt genom att en ny gruva tagits i full drift utan att leveranser skett.

Arne S. Lundberg

NJA stärker positionerna inom svensk stålindustri

Norrbottnens Järnverk är det tredje i storlek av handelsjärnverken i Sverige. Järnverket svarar för 10 % av Sveriges stålproduktion, vilket dock endast utgör 0,1 % av världsproduktionen.

Av järnverkets försäljning går ca 40 % på export. En betydande marknadsandel har upparbetats för vissa specialprodukter. Bland annat kan nämnas att verket svarar för över 25 % av leveranserna av fartygsprofiler till den europeiska marknaden.

Hälften av försäljningen 1972 utgjordes av valsade och manufakturade profiler för fartygsbyggen för skandinaviska och kontinentala varv. Övriga produkter i form av armeringsstål, balk, stångstål och plåt levereras till bygg- och verkstadsindustri, huvudsakligen inom Skandinavien

Priserna för verkets produkter såväl för export som för leveranser till svenska marknaden bestäms genom internationell konkurrens.

Sveriges avtal med Kol- och Stålunionen och den Europeiska Ekonomiska Gemenskapen bör verka prisutjämnande och medverka till mindre prisvariationer än vi varit utsatta för under 1960-talet.

Snabb utbyggnad

Järnverkets resultatutveckling under 1970-talet kommer förutom av marknadsutvecklingen huvudsakligen att bestämmas av det utbyggnadsprogram som nu genomförs, benämnt Investeringsprogram 70, och den effektivisering som sker i anslutning till detta.

Ett mått på omfattningen av Investeringsprogram 70 är att järnverkets fakturering skall fördubblas från 1972 till 1974 efter att ha ökat med 37 % från 1970 till 1972. 1974 blir faktureringen omkring en miljard kronor. Ett annat mått är att investeringarna i nyanläggningar under 1970 till 1974 uppgår till ca 550 milj. kr. vartill kommer ett nytt koksverk för ca 340 milj. kr., som blir färdigt 1975.

Koksverkets tillkomst innebär en integration bakåt i produktionskedjan, vilket medför en väsentlig kostnadssänkning. Fördelarna av järnverkets kustlokalisering ökar. I övrigt faller utbyggnadsprogrammets tyngdpunkt på de metallurgiska avdelningarna. Produktionen av råjärn tredubblas genom uppförandet av en ny masugn, som blir Skandinaviens största. Stålproduktionen fördubblas trots att ett antal omoderna el-stålugnar tas ur drift. Valsverkens produktionskapacitet ökas till närmare en miljon ton. Kapaciteten för manufakturering av fartygsprofiler fördubblas. Även för divisionen för Bygg- och Verkstadsmanufaktur som marknadsför stålbyggnadsmaterial, galvaniserad och plastbelagd plåt för verkstadsindustrin och fartygsinredningselementet ISOLAMIN, förutses en mycket snabb expansion.

Utbyggnadsprogrammet har hittills genomförts planenligt. En LD-stålugn och ett syrgasverk togs i drift i november 1972.

Effektivitetshöjning

Norrbottens Järnverks ekonomiska resultat var under hela 1960-talet otillfredsställande. En väsentlig orsak till detta var att produktionen per anställd var alltför låg. Utbyggnadsprogrammet kombinerat med olika rationaliseringsinsatser och ökat utnyttjande av datateknik skall medföra en förändring i detta avseende, så att personalkostnadernas andel av faktureringen sjunker från 36 % 1970 till ca 20 % 1975.

Parallellt med detta rationaliseringsarbete bedrivs en intensifierad produkt- och processutveckling för att en allt större del av järnverkets försäljning skall gälla högre förädlade produkter. Därmed minskas inverkan av konjunkturväxlingar .

Marknadsutveckling

Trots sin 1 000-åriga historia är stålindustrin fortfarande en expansiv bransch med en tillväxt av ca 5 % per år.

Som framgått ovan är den europeiska varvsindustrin den största avnämaren för Norrbottens Järnverks produkter. Varven har under 1972 haft god orderingång. Många varv har nu sina orderböcker fyllda till år 1977. Järnverket har därför för varvsmaterialen en god grundbeläggning. Såvitt nu kan bedömas kommer sjöfartens snabba tillväxt att fortsätta under andra hälften av 1970-talet, vilket medför fortsatt god efterfrågan från varven.

För försäljningen till verkstadsindustrin kommer nya specialprodukter att utvecklas. För standardprodukter är marknaden stor både i Sverige och utomlands. En ökad avsättning bör kunna erhållas genom intensifierad marknadsföring, när produktionskapaciteten ökar.

För armeringsstål, vilket utgjorde ca 10 % av järnverkets försälj-

ning 1972, förutses en stagnerande marknad. Dels minskar bostadsbyggandet i Sverige, dels sker en förskjutning från betong till stål. Det senare är dock ingen nackdel för järnverket, som är engagerat i stålbyggnadsverksamhet och väl förberett en expansion inom detta område.

Under 1973 inleds marknadsföring av tackjärn och stålämnen till andra järnverk i stor skala. Marknadsutsikterna bedöms vara goda genom att många järnverk satsat mer på byggnad av valsningskapaciteten än på utbyggnad av de metallurgiska enheterna. Större delen av Europas stålindustri ligger inne i landet vid de gamla gruvdistrikten. Lägesfördelar har fallit bort på grund av att malm- och kolgruvorna numera är olönsamma. Den metallurgiska stålproduktionen fram till och med ämnen blir här olönsam jämfört med kustbaserade verk. Stålförsörjningen för dessa inlandsstålverk, t. ex. i Ruhr-distriktet, sker nu i allt större utsträckning genom import av halvfabrikat. Detta innebär att Norrbottens Järnverk har goda förutsättningar för utökad avsättning av tackjärn och stålämnen. Även efter järnverkets nu planerade utbyggnad förädlas endast ca 10 % av malmproduktionen i Lapp-landsfältet vid järnverket. Resten går oförädlad på export.

Gemensamma marknaden

De avtal, som Sverige under 1972 ingått med den Europeiska Ekonomiska Gemenskapen och med Kol- och Stålunionen, medför att tullskyddet för den svenska hemmamarknaden successivt försvinner. Trots detta bedöms avtalet ge Norrbottens Järnverk och övrig svensk stålindustri en klart gynnsammare situation genom en mer stabil prisnivå och minskad dumpningskonkurrens. Prissättningen på handelsstål i Sverige kommer i fortsättningen att baseras på de priser, som gäller inom den europeiska gemenskapen, under det att den tidigare baserats på kontinentens exportpriser.

Resultat och prognos

År 1972 gav en nettoförlust på 37 milj. kr., vilket var något bättre än enligt 1970 års långtidsplan.

För 1973 förutses fortfarande en viss förlust i enlighet med långtidsplanen, medan resultaten för 1974 väntas innebära nettovinst för företaget.

Med de produktionsresurser som nu skapas och den marknadsutveckling som förutses för företagets produkter, synes det vara motiverat att se optimistiskt på Norrbottens Järnverks utveckling under återstående del av 1970-talet.

John Olof Edström

Hård konkurrens men framtidsutsikterna goda för Uddevallavarvet

Sverige är näst efter Japan den främsta skeppsbyggnadsnationen i världen när det gäller nyproduktion av fartyg. Vår marknadsandel är knappt 10 % mot Japans ca 50 %. Värdet av från svenska varv år 1972 levererade fartyg var 2 500 milj. kr. varav för export ca 2 000 milj. kr. Den svenska varvsindustrin sysselsätter direkt ca 25 000 personer och indirekt ungefär lika många hos underleverantörer m. fl., varför ca 50 000 personer är för sin sysselsättning direkt eller indirekt beroende av den svenska varvsindustrin. Varven arbetar med i förhållande till övrig svensk industri lång orderstock, som sträcker sig över flera år. Härigenom är varvsindustrin mycket sysselsättningsstabil, vilket varit av stor betydelse i svenskt näringsliv under senare års lågkonjunktur med relativt stor arbetslöshet inom andra branscher. Varven räknar med fortsatt hög sysselsättning. Orderingången under framför allt andra halvåret 1972 har varit god. Fartygspriserna har även legat på en tillfredsställande nivå.

Prognoserna för världens tonnagebehov varierar. Den sjöburna världshandeln ökar med ca 8 % per år och tonnagebehovet i minst samma takt. Fartygstyperna utvecklas snabbt både tekniskt och storleksmässigt.

Uddevallavarvet är ett av de fyra svenska storvarven och bland dem det yngsta. De väsentliga problemen är i stort sett gemensamma för alla svenska varv. Förutsättningarna för att den svenska varvsindustrin skall kunna hävda sin ställning är en högt stående teknologi beträffande såväl fartygen som produktionsmetoderna. Ett storvarv anses behöva förnyas under en period av 10 till 12 år. För att bibehålla sin konkurrenskraft måste de svenska varven fortsätta att modernisera och rationalisera, vilket kommer att kräva stora årliga investeringar. Det är viktigt att utnyttja den tid, som nu står till förfogande härför, så att varven kan möta senare delen av 1970-talet och början av 1980-talet med moderna och effektiva anläggningar. Även för Uddevallavarvet kommer detta att innebära stora investeringar, då företaget under 1960-talet härvidlag iakttog en viss återhållsamhet. Varvet har goda förutsättningar att kunna utvecklas. Det är väl beläget och disponerar stora markområden med tillhörande vattenfront. Moderniseringen kommer att innefatta en byggdocka. Denna krävs dels för att varvets nuvarande maximala kapacitet, fartyg på 230 000 tdw, är för liten för att kunna tillfredsställa varvets kundkrets, dels för en mera rationell produktions-teknik med bl. a. bygge i docka i stället för på bädd.

Rekryteringsläget är f. n. gott i uddevallaregionen. Varvet behöver f. n. öka sin personal med ca 200 personer, huvudsakligen inom kategorierna grovplåtslagare och svetsare.

Under en lång följd av år har svensk varvsindustri tvingats konkurrera med utländska varv, som får betydande statliga subventioner i olika former. Motsvarande direkta stöd har de svenska varven icke åtnjutit. Sverige har i stället energiskt arbetat inom bl. a. OECD för att övriga stater skall avveckla sina varvssubventioner.

Framtiden torde förmodligen medföra fortsatt hård konkurrens inom varvsindustrin. Därest de svenska varven ges tillfälle till vidare utveckling genom modernisering av sina anläggningar med vidmakthållande av en hög teknologisk standard, bör framtidsutsikterna för svensk varvsindustri vara goda. Varvsindustrin har starka traditioner i vårt land och innehåller i sig stora tillgångar. Uddevallavarvet har genom ett 1971 slutet konsortialavtal inlett visst samarbete med de övriga svenska större varven.

Johan Schreil

ASSI möter framtiden med hög kapacitet efter ett sårår

Den svenska exporten uppgick 1972 till 42 miljarder kronor. Drygt 9 miljarder härav, dvs. 21 %, utgjordes av skogsindustriprodukter — trävaror 2,5, massa 2,8 och papper 3,6 miljarder kronor.

ASSI kommer under 1973 att leverera för något över 800 milj. kr., vilket innebär att företaget är medelstort i branschen med en handfull andra skogsbolag uppvisande högre omsättningssiffror. Av moderbolagets produktion går över 75 % på export.

Utvecklingen i branschen är följaktligen beroende av den internationella marknaden. Även om den skandinaviska exporten huvudsakligen går till Västeuropa, som har ett stort nettoimportbehov av skogsindustriprodukter, är indirekt den nordamerikanska inhemska konjunkturen av stor betydelse på så sätt att den bestämmer i vad mån överskottskvantiteter från Canada och USA finns tillgängliga för påverkan av den västeuropeiska marknadsbilden.

Det avtal som Sverige tecknat med EG innebär att den nuvarande 12 %-iga tullen för pappersexporten till den europeiska kontinenten under en 12-årsperiod successivt elimineras samtidigt som en temporär tulluppyggnad sker hos de nya EG-länderna Danmark och England. Denna tullavveckling, som dock enbart gäller inom vissa kvantitativa ramar, innebär i och för sig förbättrade konkurrensförhållanden för Sverige och på liknande sätt för Finland gentemot Nordamerika. Avtalets betydelse blir beroende av hur det politiskt och praktiskt kommer att tillämpas och vidare av om särskilda tullavtal senare också kommer att träffas med de transoceana producentländerna.

Marknaden för skogsindustriprodukter varierar starkt och till våld-

samheten i svängningarna bidrar den omständigheten att produkterna kan lagras. Konjunkturcykeln omfattar normalt fyra år under vilka priser, leveranskvantiteter, lager, kapacitetsutnyttjande, lönsamhet och börskursen på skogsindustripapper samvarierar på ett karaktäristiskt sätt.

ASSI innehar inga egna råvaru- eller vattenkrafttillgångar utan upphandlar på årskontrakt till marknadspriser sitt virkes- och kraftbehov. Marknadspriserna på virke förändras emellertid ibland inte i takt med marknaden för skogsindustriprodukter, och det innebär att resultaten vid ASSI kan bli föremål för kraftigare svängningar mellan olika år än resultaten vid de på råvarusidan integrerade företagen.

De instabila växelkurserna bidrar också till den labila lönsamhetsbilden inom skogsindustrin, och särskilt vid en lågkonjunktur blir ett prisfall till följd av nedskrivning av de nordamerikanska valutorna kännbart. Verkningarna av februaridevalveringen bör emellertid kunna begränsas till följd av det nu starkare marknadsläget.

Den tekniska utvecklingen under senare år har bl. a. inneburit att de traditionella produkternas prestanda har höjts — för en viss förpackningsuppgift t. ex. kan man nu använda tunnare papper — att nya produkter, ibland med kombinationen plast/papper, tillkommit, att råvaruutnyttjandet har förbättrats, att nya miljökrav kunnat ställas upp.

Utvecklingen har också tagit sikte på rationalisering för att minska beroendet av lönekostnadernas utveckling. Från 1955 till 1970 minskade antalet mandagar per avverkad skogskubikmeter från 0,64 till 0,18. Genom byggandet av den andra kraftlinerlinjen vid ASSI:s pappersbruk i Lövholmen minskade det totala antalet mantimmar per ton kraftliner för hela enheten från 5,4 till 3,2.

Inom alla sektorer av skogsindustrin har under de senaste årtiondena på ett påtagligt sätt gamla anläggningar slagits ut och en koncentration till färre och större enheter skett.

Detta har varit en kapitalkrävande process som i förening med starkt varierande, men på det hela taget otillfredsställande, lönsamhet inneburit att olika företags soliditet och likviditet blivit ansträngda. De samlade erfarenheterna och dagsläget gör att man nu ser framåt i medvetande om att stora finansiellt krävande förändringar ännu återstår.

Efterfrågan på skogsindustriprodukter bedöms i fortsättningen komma att öka stadigt dels genom befolkningsökning och dels genom höjning av levnadsstandarden. För många pappersgrupper förutser FAO (FN:s Food and Agriculture Organization) att världsförbrukningen kommer att mer än fördubblas under de 15 åren mellan 1969 och 1985 förutsatt att råvara och produktionskapacitet kan tas fram till sådana kostnader att prisbilden inte väsentligt behöver ändras. Denna bedömning har gjorts med beaktande av påverkan av substitut såsom plast. Sågade trävaror tenderar att få allt större betydelse för bostadsbyggandet som nu i ökad omfattning inriktas på låghusbebyggelse med lätta element.

Efterfrågeutvecklingen är följaktligen sådan att en marknadsmässig bas för en vidareutveckling av världens skogsindustri föreligger. Tillgången på råvara är härvid den strategiska utgångspunkten. De stora virkesreserverna finns i Canada, södra Nordamerika och Sydamerika samt i Sovjetunionen. Det är rimligt att anta att Skandinavien råvaruresurser kommer att kunna utnyttjas fullt. Tillväxten kan sannolikt gynnsamt påverkas genom ytterligare skogsvårdsinsatser, men tonnagemässigt kommer vår andel av världsproduktionen att successivt minska. Tillgången på råvara utgör redan idag en kraftig restriktion i vårt land och kommer sannolikt också att globalt begränsa utbudet på skogsindustriprodukter i framtiden. Den omständigheten att, i motsats till vad som gäller för malmerna, tillgångarna inte en gång för alla fastlagts utan efter hand "portioneras ut" är kanske vår lycka, därigenom att det förhindrar ohämmade utbud. Men samtidigt ligger här en svårighet. När avverkningen motsvarar tillväxten omöjliggörs en fortsatt volymexpansion, som skulle bidra till att man genom skaleffekter kunde kompensera olika kostnadsstegringar.

Genomförandet av skogsindustriprojekt binder för lång tid knappa virkestillgångar och stora kapital, och det är det som gör planeringsbesluten inom sektorn så ödesmättade. Råvarusituationen kommer att göra skogsindustrin mer benägen för vidareförädling av produkterna och för diversifiering också in på andra fält än dem där skogen utnyttjas som råvara. Även om grundförutsättningarna för en förbättring av lönsamheten torde vara goda för branschen är det för svensk skogsindustri nu ytterst angeläget att i samverkan utnyttja möjligheterna på ett optimalt sätt och att manövrera utifrån våra speciella fördelar och nackdelar i den internationella konkurrensen.

Efter ett sårår präglad av lågkonjunktur och igångkörningskostnader för nya anläggningar, resulterande i en stor förlust 1972, möter nu ASSI framtiden med ny kapacitet och en koncentration på produkter — kraftliner, trävaror och träfiberskivor — där efterfrågan är stor och vi är den största tillverkaren och exportören i landet.

Sigvard Bahrke

Kabigruppen — en expanderande läkemedelskoncern

Utvecklingen på läkemedelsområdet från 1930 till 1960 var mycket dynamisk. En lång rad nya utomordentligt värdefulla läkemedel nådde marknaden. De innebar väsentligt ökade överlevnadschanser eller markant förbättrade livsvillkor för många sjuka. Detta resulterade i en allmän optimism beträffande den fortsatta utvecklingen på läkemedelsområdet såväl inom sjukvården och samhället i övrigt som inom läkemedelsindustrin.

Under de första åren av 1960-talet kom emellertid erfarenheter av ett helt annat slag. Man blev allmänt medveten om att läkemedel kan ge allvarliga biverkningar och denna nya medvetenhet har på ett avgörande sätt förändrat förhållandena på läkemedelsområdet.

Det krävs numera långt mer omfattande experimentella och kliniska undersökningar än tidigare innan ett nytt läkemedel börjar marknadsföras. Forskningsinsatsen måste därför vara mångdubbelt större och forskningskostnaderna för att få fram ett nytt läkemedel har mångdubbats. För det enskilda företaget innebär detta att forskningsverksamheten måste koncentreras till ett färre antal projekt med ty åtföljande mindre riskspridning. En naturlig konsekvens härav blir bildandet av större företagsenheter genom fusioner e. d. och en fortsatt ökad internationalisering av läkemedelshandeln. För de svenska läkemedelsföretagen kommer detta att innebära en minskad andel på hemmamarknaden och en ökad exportandel.

Även marknadsföringsarbetet inom läkemedelsindustrin har förändrats sedan början av 60-talet. Att marknadsföra läkemedel är idag väsentligen en fråga om kvalificerad informationsverksamhet. De nya medlen presenteras för läkarkåren tillsammans med en omfattande tung vetenskaplig dokumentation där läkemedlets egenskaper, användning, biverkningsrisker etc. belyses på ett mångsidigt sätt. Försäljning i detta ords traditionella mening spelar en allt mindre roll.

Ansvarsfrågan på läkemedelsområdet har kommit i blickpunkten. Regeringen har nyligen beslutat om en utredning om produktansvar, som kan förväntas leda till en reglering av skadestandsfrågorna bl. a. i samband med läkemedelsskador. Den genomgripande förändring på läkemedelsområdet som började för drygt tio år sedan, har ännu ej resulterat i ett stabiliserat läge. Fortfarande har man ej kunnat formulera en långsiktigt rimlig avvägning mellan kontrollkraven för nya läkemedel och sjukvårdens legitima behov att utan onödiga dröjsmål kunna nyttiggöra de nya medlen.

Trots de osäkerhetsfaktorer som finns kan man förutse en fortsatt positiv utveckling på läkemedelsområdet och därmed för läkemedelsindustrin. Den moderna läkemedelsforskningen bygger på grundforskningen kring livsprocesser och sjukdomar. Sådan biovetenskaplig grundforskning bedrivs i ökande omfattning både vid svenska och utländska universitet och högskolor. Läkemedelsforskningen får sålunda successivt en allt bättre grund för sitt arbete.

Utökning av kabigruppen

AB Kabi, moderbolag i Kabigruppen, har per den 1.1.1972 under medverkan av Statsföretag AB från Apoteksbolaget förvärvat ACO Läkemedel AB och Vitrum AB. Därmed har de tre av staten ägda läkemedelstillverkande företagen sammanförts till en koncern.

Före förvärvet hade vissa delar av den verksamhet som ACO respektive Vitrum bedrev under 1971 avskilts. Dessa delar tillhör fortfarande Apoteksbolaget.

De delar av ACO och Vitrum som sålunda ingår i Kabigruppen hade 1971 en omsättning som motsvarade ca 70 % av dåvarande Kabigruppens omsättning.

Inom Kabigruppen arbetar nu ACO Läkemedel AB, Kabis läkemedelsrörelse, Vitrum AB och AB Grummebolagen som fyra organisatoriskt parallellställda rörelseenheter. Gruppens dominerande arbetsområde är läkemedel. Grummebolagen arbetar emellertid med kemisk-tekniska produkter (kroppsvårdspreparat och rengöringsmedel) och en fjärdedel av ACO:s omsättning är hudvårdsmedel.

Forskningsverksamheten

I linje med den allmänna utvecklingen inom läkemedelsområdet pågår inom Kabigruppen en koncentrerad av forsknings- och utvecklingsarbetet till färre men samtidigt mer kvalificerade projekt. Såväl isolering av medicinskt intressanta biokemiska substanser som organiskt syntesarbete ingår i programmet.

Försäljning

Koncernfaktureringen i Kabigruppen år 1972 var 247 milj. kr., vilket stämmer väl med budgeten för året. Ökningen i förhållande till år 1971 är 16 %. Försäljningsutvecklingen har varit positiv för samtliga fyra rörelseenheter. För de båda exportinriktade enheterna Kabi och Vitrum har exporten ökat procentuellt sett mer än försäljningen på hemmamarknaden.

Ekonomiskt resultat

Rörelseresultat för Kabigruppen efter planenliga avskrivningar och finansiellt netto men före extraordinära poster var 19,9 milj. kr. Detta innebär en ökning med ca 30 % jämfört med det resultat som framräknats för år 1971 för de enheter som nu ingår i Kabigruppen.

En stor del av Kabigruppens produkter framställs med mycket komplicerade tillverkningsförfaranden. Utbytesvariationerna är därför relativt stora. Produktionsresultatet under 1972 har varit gynnsamt vilket till en del förklarar att årets resultatförbättring blivit så stor.

Finansiering

Det finansiella utfallet för året har blivit tillfredsställande och Kabigruppens likviditet är god. Förvärvet av ACO och Vitrum har finansierats dels genom en nyemission som tillfört gruppen 21,6 milj. kr., dels genom kort- och långfristig upplåning.

1972 års omfattande investeringsprogram har till en del temporärt finansierats genom upplåning inom Statsföretagsgruppen. Avsikten är att under 1973 avlösa dessa lån genom upptagning av ett långfristigt lån.

Prognos

Kabigruppens försäljning beräknas under 1973 komma att öka med ca 15 % och därmed uppgå till ca 285 milj. kr. Rörelseresultatet före extraordinära poster väntas bli ungefär som för 1972.

David Isaksson

Stabilt i Sverige — stark ökning i USA för Tobaksbolaget

Internationellt sett befinner sig tobaksmarknaden i ett stadium, där 60-talets stigande efterfrågan på flera håll dämpats och hälsodebatten präglat marknaden. Konsumenten har blivit mer medveten och söker efter tobaksprodukter som innebär mindre risker för hälsan.

Under 1972 har konsumentombudsmannen väckt talan hos marknadsdomstolen med yrkanden som innebär ytterligare inskränkningar i marknadsföringen. Andra uttryck för aktiviteter som berör branschen är massmediautredningens betänkande "Tryckfriheten och reklamen" och en utredning som pågår inom socialstyrelsen om tobakskonsumtionen från medicinsk synpunkt.

Tobaksdebatten kan även ha inverkat på antalet rökare. Enligt en marknadsundersökning 1971/72 uppgick de till 2,3 miljoner mellan 15 och 67 år, motsvarande 41 %. Detta innebär en minskning med 2,5 procentenheter från föregående års mätning.

För framtiden kan man räkna med en dämpad efterfrågan. Förändringarna på marknaden torde huvudsakligen komma att ske mellan de olika produktgrupperna. I detta läge satsar Tobaksbolaget mycket hårt på produktutveckling. Lågtjäreprodukter och portionsförpackat snus finns redan på marknaden och nya varianter kan väntas.

Vad hände under 1972 . . .

Tobaksbolagets försäljning av cigaretter på svenska marknaden ökade kraftigt under slutet av 1972 på grund av den höjning av cigarett-skatten med 2 öre per st, fr. o. m. 1 januari 1973 som beslutades av riksdagen 1972. På grund av hamstringen, som motsvarar ungefär en månads extra försäljning, har i 1972 års omsättning ingått ett betydande belopp, som normalt skulle ha hänförts till 1973.

Bolagets totala omsättning blev 434 milj. kr., vilket innebär en ökning med 14 %. Om korrigerings görs för hamstringseffekten blir ökningen endast 8 %. Exporten uppgick till 53 milj. kr., vilket innebar en ökning med 33 %.

Den mest betydelsefulla exportmarknaden är USA, där bolaget nu marknadsför tre olika varianter av piptobaken Borkum Riff. Samtliga varianter är numera nationellt distribuerade och har tillsammans uppnått 8—9 % av piptobaksmarknaden i USA.

Den kvantitativa försäljningen i Sverige av egna och importerade tobaksvarer var för de olika varuslagen följande:

		Jämfört med 1971
Cigarretter	10 620 milj. st	+12 % ¹
Cigarrer och cigariller	242 milj. st	-10 %
Piptobak	1 276 ton	- 5 %
Snus	2 646 ton	-1 1 %
Tuggtobak	14 ton	- 7 %

¹ Efter korrigering för hamstring: +3 %

Koncernen, som inkluderar ett dotterbolag i Holland, ökade sin omsättning med 14 % till 472 milj. kr.

Tobaksbolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatter uppgick till 131 milj. kr., vilket innebär en ökning i förhållande till 1971 med 28 milj. kr. Om man korregerar för hamstringseffekten skulle resultatet ha blivit ca 121 milj. kr., vilket är 18 milj. kr. bättre än 1971 års resultat. Enligt koncernresultaträkningen uppgår koncernens vinst före bokslutsdispositioner och skatter till 132 milj. kr., vilket endast är 1 milj. kr. mer än ovannämnda resultat för moderbolaget.

... och vad händer 1973?

Moderbolagets omsättning 1973 på svenska marknaden påverkas dels av hamstringen före årsskiftet, dels av den dämpande effekt på försäljningen av cigarretter som skattehöjningen vid 1973 års ingång väntas medföra. Exporten, som helt domineras av försäljningen av piptobak till USA, torde under 1973 inte kunna uppnå samma goda försäljningsresultat som förra året på grund av dollardevalveringen. Försäljningen från dotterbolaget i Holland väntas öka med ca 10 %.

Efter korrigering för den försäljning som på grund av hamstringen kommit på 1972 i stället för 1973 beräknas moderbolagets omsättning bli ungefär oförändrad under 1973 och koncernens något bättre eller totalt ca 455 milj. kr. mot 1972 års korregerade på 449 milj. kr.

Under förutsättning att ovannämnda försäljningsprognos någorlunda slår in väntas det för hamstringen korregerade resultatet före bokslutsdispositioner och skatter i moderbolaget bli ca 110 milj. kr. eller 11 milj. kr. mindre än motsvarande resultat för 1972. Det okorrigerade resultatet torde bli ca 100 milj. kr.

Karl Wärnberg

Restaurangkoncernen i omdaning

Hotell- och restaurangnäringen kännetecknas för närvarande av dålig lönsamhet, bl. a. till följd av de senaste årens mycket kraftiga kostnadsstegringar. Anpassningen av priserna till det höjda kostnadsläget har försvårats av en svag försäljningsutveckling, föranledd av såväl den allmänna konjunkturedgången som av betydande kapacitetsökning genom nyetablering av hotell och restauranger, speciellt i de större städerna. Denna situation gäller i hög grad även för restaurangkoncernens företag.

För att så snabbt som möjligt kunna lösa de mycket stora problem av olika slag, som koncernen för närvarande brottas med — och samtidigt finna nya utvecklingsvägar — har såsom ett led i den omfattande rationaliserings- och förnyelseprocessen för de närmaste åren utarbetats ett handlingsprogram. Det innebär i huvudsak följande:

- Äldre rörelser anpassas till modernare driftsformer
- Väsentlig utveckling och utbyggnad av koncernens marknadsföring
- Genomgripande rationalisering och kostnadsreduktion såväl inom administrationen som på rörelserna
- Effektivare utnyttjande av kedjeföretagsfördelarna
- Den personalpolitiska verksamheten vidareutvecklas
- Olika samarbets- och utvecklingsmöjligheter tillvaratas

För att underlätta genomförandet av detta program har det visat sig nödvändigt att vidtaga en del väsentliga förändringar av organisationen inom såväl moderbolaget som regionbolagen.

Ändring innebär bl. a., att de rörelsedrivande dotterbolagens antal reduceras från fem till fyra. För att få en effektivare och mera rationell ekonomisk administration och finansiering driver regionbolagen fr. o. m. 1973 rörelserna i kommission för moderbolaget. Administrationskostnaderna kommer härigenom väsentligt att nedbringas.

Under 1972 har anpassningen till de nya förhållandena lett till, att 16 rörelser sålts eller lagts ned, samtidigt som några större, redan tidigare beslutade, nya enheter öppnats. Bland dessa kan nämnas Grand Hotell i Borås, Hotell Europa i Göteborg, Stadshotellet i Varberg samt Hotell Witt i Kalmar efter om- och utbyggnad. I Falun har Grand Hotell, Stads- hotellet och Sommarrestaurangen Kullen övertagits.

Antalet kombinerade hotell- och restaurangrörelser har reducerats med en till 54 och antalet separata restauranger med fem till 96. Med de nya hotellen har hotellrumskapaciteten dock ökat med drygt 16 % till 4 730 rum.

Försäljningen har ökat från 421 till 432 milj. kr. Exklusive skatt och betjäningssavgifter ökade försäljningen från 352 milj. kr. 1971 till 362 milj. kr., dvs. 10 milj. kr. eller 2,9 %.

Det under året i genomsnitt sysselsatta antalet anställda minskade med 342 till 6 116. Försäljningen per anställd har därigenom ökat med ca

9 %. Antalet anställda kommer under 1973 enligt budget att reduceras med ca 300 personer genom rationaliseringar och drygt 250 genom nedläggningar eller avyttring av rörelser. Minskning kommer i huvudsak att kunna ske genom naturlig avgång och omplaceringar. Försäljningen per anställd beräknas under 1973 komma att öka med ca 15 %.

Den avtalsmässiga höjningen av personalkostnaderna, inkl. allmän arbetsgivaravgift, beräknas för åren 1970—1973 uppgå till 44 %, varav 10 % utgör höjning mellan 1972 och 1973.

Den negativa resultatutveckling, som koncernen redovisade åren 1970 och 1971, fortsatte även under 1972. Under de sista fyra månaderna förbättrades dock bruttoresultatet jämfört med motsvarande period år 1971. Som framgår av resultaträkningen visar bruttoresultatet ett överskott med 1,5 milj. kr. För två av bolagen, ÖSARA med 22 och BARA med 13 rörelser, redovisas ett positivt nettoresultat. Vid övriga bolag har vidtagna åtgärder börjat visa resultat. För koncernen som helhet är dock nettoresultatet något sämre än 1971.

Koncernens totala försäljning beräknas de närmaste åren öka i samma omfattning som under 1972 och den under senare delen av 1972 positiva resultattrenden beräknas fortsätta. Utvecklingen är dock beroende av en fortsatt förbättring av konjunkturerna

Statsföretags koncernbidrag med 25 milj. kr., som i stort sett täcker 1972 års förlust, underlättar väsentligt koncernens konsolideringsprogram och förstärker möjligheterna till positiv utveckling.

De senaste årens mycket omfattande investeringar i större hotellenheter kommer under ännu någon tid att negativt påverka koncernens resultat, och fullt tillfredsställande resultat kan förväntas först om tre till fyra år.

Ingemar Hellström

Allmänna Bevaknings AB

Allmänna Bevaknings AB (ABAB) uppnådde under 1972 en kraftig försäljningsökning. Faktureringen under 1972 uppgick till 37,8 milj. kr. (29,5). Vid sidan av uppdrag inom totalförsvaret har bolaget under senare år fått en växande andel av den fria marknadens bevakningstjänster.

Under året etablerade bolaget verksamhet i Malmö-området.

Göteborgsfilialen utrustades med en ny ledningscentral. Samtidigt pågick projekteringen för en ny och betydligt utvidgad central för verksamheten i Stockholm. Tillkomsten under 1972 av SOS Alarmering AB genom ett samgående mellan Landstingsförbundet, Kommunförbundet och svenska staten kan förändra förutsättningarna för en fortsatt utbyggnad av bolagets teletekniska resurser.

De lönsamhetsproblem som registrerades under 1971 har övervunnits och bolaget kunde under 1972 slutamortera sin villkorliga skuld till svenska staten vilket var ett år tidigare än ursprungligen planerat. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter var 1972 511 tkr (—145).

Förbättrade planeringsrutiner och andra organisatoriska anpassningar väntas ytterligare förbättra bolagets resultat under 1973.

AB Allmänna Förlaget

AB Allmänna Förlagets (ALLF) fakturering uppgick under 1972 till 75,4 milj. kr. (62,4). Av ökningen faller drygt 8 milj. kr. på serviceproduktion av trycksaker, vilken är förlagets omsättningsmässigt mest betydande verksamhetsgren. Även övriga verksamhetsgrenar uppvisar betydande omsättningsökningar och speciellt glädjande är ökningarna på förlagsrörelsen och kampanjverksamheten. Koncernens fakturering uppgick till 122 milj. kr.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter i koncernen uppgick för 1972 till 1,8 milj. kr. (0,2). Efter avsättningar till lagerreserv om 1,3 milj. kr. samt avskrivning utöver plan på inventarier och installationsarbeten har 400 tkr. lämnats till Statsföretag som koncernbidrag.

För 1973 beräknas omsättningen stiga måttligt. Resultatet för 1973 förutses komma att ligga under 1972 års nivå men bedöms ändå bli tillfredsställande.

I slutet av december 1972 köpte ALLF återstående 50 % av aktierna i Svenska Utbildningsförlaget Liber AB, vilket därmed var helägt dotterbolag till ALLF vid utgången av 1972.

BS Konsult AB

Under 1972 uppgick faktureringen för BS Konsult till 10,5 milj. kr. (8,9). Tack vare ett flertal långsiktiga uppdrag har företaget, trots branschens allmänna svårigheter, haft ett gynnsamt år.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter var 154 tkr. (139).

I samband med att planerade verksamhetsgrenar nu byggs ut — men även beroende på den svaga konjunkturen inom byggnadsområdet — har företagets tidigare starka expansion mattats. BS Konsult avser att under kommande år satsa utvecklingsresurser på områden som arbetsmiljö och projekteringsmetodik samt drift och underhåll av byggnader.

Faktureringen 1973 beräknas få samma omfattning som 1972.

Ceaverken AB

1972 års budget för Ceaverken förutsåg en fortsatt försäljningsökning, väsentligen på olika exportmarknader, men något försämrat resultat.

På grund av de störningar som det instabila valutaläget åstadkom, fick bolaget en minskad export, som helt kan hänföras till USA-marknaden. Exportandelen sjönk därför något, men uppgår fortfarande till närmare 60 % av den totala faktureringen. Denna uppgick 1972 till 33,1 milj. kr. (33,1).

Under året pågick en betydande utbyggnad av företagets anläggningar i Strängnäs. En ny konfektioneringsanläggning och ett nytt kontrolllaboratorium togs i bruk och en emulsionsanläggning står klar under första halvåret 1973. Årets investeringar uppgick till över 7 milj. kr.

I syfte att bredda produktprogrammet och förstärka företagets service till i första hand de svenska kunderna, sjukhusen, förvärvades vid årsskiftet 1972/73 Scanfors AB. Detta bolag, som sysselsätter 45 personer, tillverkar och försäljer fotokemikalier och har dessutom anläggningar för silveråtervinning ur förbrukat fotomaterial.

Trots negativa effekter av den senaste valutakrisen planerar Ceaverken för 1973 en ökad tillverknings- och försäljningsvolym av såväl röntgenfilm som ID-kort. Tillkomsten av nya produktionsresurser och förvärvet av Scanfors AB har skapat förutsättningar för fortsatt expansion och förbättrat resultat. Resultatet 1972 före bokslutsdispositioner och skatter var 0,9 milj. kr. (1,7).

Kalmar Verkstads AB

Nedtrappningen av företaget i enlighet med det avvecklingsbeslut som fattades 1971 har fortskridit planenligt. Samtidigt har affärsmöjligheter inom befintliga och nya produktområden undersökts, t. v. utan resultat.

Serieleveranserna av en order på växellock till SJ, som togs 1970 till mycket pressade priser, har inletts. Dessa leveranser har starkt påverkat resultatet.

Faktureringen uppgick till 50,5 milj. kr. (65,6). Årets förlust före koncernbidrag uppgick till 19,7 milj. kr. (27,0).

Antalet anställda, som vid utgången av 1971 uppgick till 485 personer var ett år senare 385. Den hittills friställda arbetskraften har i stor utsträckning erhållit annan sysselsättning.

Större delen av avvecklingskostnaderna torde nu ha tagits och 1973 förväntas ge ett avsevärt bättre resultat än 1972. Sysselsättningen blir dock helt beroende av de stödorder regeringen utlovat.

Karlskronavarvet AB

Vid Karlskronavarvet sjösattes under året den första torpedbåten i den nya Spica-serien omfattande tolv båtar. Såväl ett andra minfartyg som en plastminsvepare har påbörjats under året. Underhållet av marina fartyg har haft ungefär samma omfattning som de senaste åren.

Företaget hade under året en fakturering av 72,8 milj. kr. (113,0). Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter förbättrades påtagligt i förhållande till förra året och uppgår till 10,3 milj. kr. (0,6).

En ny skrov- och montagehall med lokal för gasskärning av plåt samt materialgård har tagits i bruk under året. De totala investeringarna uppgick 1972 till 6 milj. kr.

Orderstocken inger en viss tillförsikt för de närmaste åren både beträffande beläggning och lönsamhet. Eftersom de marina leveranserna fortfarande uppgår till drygt 60 % av leveransvärdet innebär dock det försvarspolitiska beslut som togs av riksdagen under året på längre sikt problem. För att bättre möta framtiden har fr. o. m. årsskiftet en organisationsförändring vidtagits. Verksamheten har delats på en nybyggnads- och en underhållssektor. Därtill kommer centrala funktioner för ekonomi, personal och marknadsföring. Sistnämnda funktion har inrättats för att handlägga långsiktiga marknads- och produktutvecklingsfrågor.

Linson Instrument AB

Bolagets uppgift är begränsad till utveckling av medicinsk analysapparat. Tillverkningen ligger i allt väsentligt hos Telub AB i Växjö, medan marknadsföringen helt ombesörjes av ett fristående bolag, Lars Ljungberg & Co.

Bolagets fakturering av instrument till Ljungberg & Co ökade under 1972 med ca 20 % och uppgick till ca 6 milj. kr. (4,8). Utvecklingsarbetet bedrevs plan enligt och nya förbättrade varianter av tidigare objekt kunde presenteras.

Budgeterade försäljnings- och resultatmål uppnåddes icke. Den förlust bolaget redovisade vid utgången av 1972 0,4 milj. kr. (0,3) täcktes med koncernbidrag.

En fortsatt volymökning är nödvändig för att uppnå tillfredsställande lönsamhet och erforderliga resurser för en framgångsrik produktutveckling.

Nyckelhus AB

Under 1972 uppgick faktureringen för Nyckelhus till 24,9 milj. kr. (14,4). Antal levererade hus ökade med närmare 25 %. Vidare ökade grupphusproduktionen. Introduktionen på marknaden av ett nytt hus-system medförde betydande kostnader.

Det har dock varit möjligt att undvika förlust 1972, och resultatet före bokslutsdispositioner och skatter var 21 tkr. (— 431). Antalet anställda på huvudkontoret var vid årsskiftet 49, vartill kommer en säljorganisation om 24 personer.

Den väntade större efterfrågan på markbostäder har medfört att företaget beslutat att inrikta sig på nya kundgrupper liksom att ompröva säljmetoder och argument.

Omställningen 1973 beräknas uppvisa en fortsatt stegring.

AB Oljetransit

AB Oljetransit äger, förvaltar och driver en anläggning vid Trondheimsfjorden för lagring och distribution av oljor. Faktureringen har under året uppgått till 0,9 milj. kr. (0,8).

Anläggningen utnyttjas för mottagning, lagring och transitering till Sverige av drivmedel som tillhör svenska militära myndigheter. Den större delen av cisternvolymen uthyres emellertid numera till norska företag. Resultatet för den kommersiella delen var före bokslutsdispositioner och skatter 0,2 milj. kr. (0,2).

Med hänsyn till ett ökat intresse i Norge för depåanläggningar för raffinerade oljeprodukter kan ett ökat utnyttjande av oljehamnen på sikt kunna uppnås.

SMT Machine Company AB

Under senare delen av 1971 drabbades SMT av en allvarlig kris som framtvingade en fullständig översyn av bolagets verksamhet och målsättning. Ett program för en genomgripande rekonstruktion av företaget presenterades i april 1972. Rekonstruktionen innebar i stort en sanering av produktsortimentet samt koncentration av produktionen till Västerås med syfte att snabbt vända den negativa trenden och på sikt göra företaget lönsamt. Statsföretags styrelse godkände rekonstruktionsplanen och påtog sig därmed de med omställningen sammanhängande mycket betydande kostnaderna under flera år.

Trots hårt beskurna personella resurser har bolaget kunnat genomföra denna radikala omställning i alla väsentliga delar. Det har dock från början stått fullt klart, att åtgärderna endast i mindre omfattning skulle hinna påverka 1972 års resultat. Trots detta har rörelseresultatet

avsevärt kunnat förbättras jämfört med 1971, från -15,7 milj. kr. till -4,4 milj. kr.

Koncentrationen av produktionen till Västerås medförde att produktionsenheterna i Karlskoga och Ronneby måste avyttras. Avvecklingen genomfördes på sådant sätt, att flertalet av de anställda kunnat tillförsäkras fortsatt sysselsättning. Den dubbla målsättningen att snabbt genomföra koncentrationen och samtidigt medverka till fortsatt sysselsättning vid de avvecklade enheterna, har endast kunnat ske till priset av mycket betydande extrakostnader.

Företaget har valt att belasta 1972 års resultat med kostnaderna för dessa avvecklingar, 13,0 milj. kr. Företaget bör herefter kunna arbeta utan allvarigare belastningar av tidigare förorsakade kostnader och bindningar. Dock har företagets eget kapital ännu ej återställts i planerad omfattning.

Den för verktygsmaskinbranschen svåra konjunkturen under 1971 och 1972 med otillfredsställande orderingång för bolaget som följd framtvingade en kraftig nedskärning av produktionsvolymen. Detta tillsammans med avvecklingarna medförde, att antalet anställda i moderbolaget minskade kraftigt under året, från 550 vid årets ingång till 275.

En viss omsvängning i konjunkturen, ökade försäljningsinsatser samt introduktionen av det nya CNC-systemet medförde att orderingången ökade på ett glädjande sätt under senare delen av 1972 för företagets huvudprodukt, numeriskt styrda svarvar.

Företagets planer förutser en viss ytterligare ökning av orderingång och produktion under 1973. Även detta år kommer emellertid att visa negativt resultat, vilket också förutsetts i rekonstruktionsplanen.

AB Sonab

Sonabgruppens fakturering ökade från 16,6 milj. kr. 1971 till 27,9 milj. kr. 1972 dvs. med ca 60 %.

Försäljningen av hifiprodukter utvecklades i Sverige något snabbare än förväntat trots det köpmotstånd branschen upplevde under början av hösten.

Satsningen på marknadsföring av kommunikationsradiosystem och mobiltelefon resulterade i uppbyggnad av en betydande orderstock. Bl. a. togs en order på kommunikationsradio till vägverket. Vidare erhöles från IBM en större order på mobiltelefon i konkurrens med samtliga på marknaden förekommande leverantörer.

Sonabs personsökarsystem "Headhunt" började planenligt levereras i bl. a. England.

Utlandsförsäljningen fortsatte under 1972 att öka i snabb takt.

Etableringen av försäljningsbolag i utlandet fortsatte 1972. Således

startades nya dotterbolag i Australien, Belgien, Danmark och Schweiz. Antalet dotterbolag var vid 1972 års utgång nio.

För kommunikationsradio, personsökarsystem och elektroniska komponenter knöts på ett flertal marknader kontakter med utomstående företag för marknadsföring och service.

I april startade produktionen av högtalare i den nya fabriken i Lövhånger och under hösten påbörjades elektronikproduktionen.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter visade ett underskott på 2,4 milj. kr. (1,1), vilket täcktes av ett aktieägartillskott från Statsföretag AB.

Staros AB

Staros bildades 1 juli 1971 med Statsföretag och Coronaverken som ägare till vardera 50 % av aktierna. Företaget övertog den under E. A. Rosengren AB:s namn bedrivna fabrikationen av brandisolerade ståldörrar i Kungsbacka. Sommaren 1972 flyttades rörelsen till en nyuppförd fabrik i Nykroppa. Faktureringen 1972 uppgick till 18,0 milj. kr. och antalet anställda var vid årsskiftet 250 personer.

Omlokaliseringen, som innebar att bolaget till ca 95 % måste rekrytera ny personal, medförde bl. a. mycket betungande utbildnings- och inkörsningskostnader. Årets resultat påverkades i hög grad av extraordinära kostnader och innebar ett underskott på 6,6 milj. kr. varav 4,3 täcktes genom aktieägartillskott. Etableringen har löpt planenligt. Trots förväntad låg byggnadsverksamhet i landet bör emellertid 1973 ge ett väsentligt bättre utfall. Arbete pågår för att bredda produktprogrammet och detta väntas ge ett bättre utnyttjande av företagets produktionsresurser.

Stigtex AB

Faktureringen under 1972 förbättrades med 4,3 milj. kr. till 15,5 milj. kr. jämfört med 1971. Detta får främst tillskrivas den förbättrade konjunkturen för branschen. Produktionen baseras främst på tillverkning av garn till möbелtyger. Orderstocken var vid årets slut bra.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter var 106 tkr (23). Antalet anställda var i genomsnitt 158 personer.

Under året har en ny verksamhetsgren inom färgningsområdet upptagits. En s. k. "späc-dyeing"-anläggning har installerats. Produktionen i denna anläggning startade i slutet av 1972. Investeringarna har under året totalt uppgått till 3,4 milj. kr.

Med hänsyn till den nya verksamhetsgrenen inom färgningsområdet förutses en väsentlig ökning av omsättningen under 1973.

Svenska Skifferolje AB

Under 1972 har avvecklingen av bolagets och dess dotterbolags kvarvarande verksamhet fortsatt.

Nettokostnaderna för avvecklingsarbetet uppgick under 1972 till 0,5 milj. kr.

Avvecklingskostnaderna har finansierats med inkomster från några av aktieinnehaven i främmande bolag.

SID — Swedish Industrial Development Corporation

Under året övertog Statsföretag samtliga aktier i bolaget, vilket således numera är ett helägt dotterbolag till Statsföretag. Under året har SID koncentrerat sin verksamhet till områden av särskilt intresse för företagen inom Statsföretagsgruppen, Förenade fabriksverken och Svenska utvecklings AB.

SID har medverkat till att föra över produktidéer från USA samt att introducera gruppens produkter på den amerikanska marknaden.

SID har tillsammans med AB ID-kort under året startat ett företag i USA, IDATA Inc.

AB Svensk Torvförädling

Faktureringen uppgick 1972 till 7,2 milj. kr. (5,4). Omsättningsökningar noterades för både frästortv (Kronmull) och vanlig torv (Trädgårdstortv). Tillverkningen av torvråvara hämmades emellertid av regn vid ogynnsam tidpunkt. Försäljningen beräknas därför inte öka lika kraftigt 1973.

Konkurrensen har i stort sett varit oförändrad. En mindre prishöjning har dock kunnat genomföras. Tack vare den ökade omsättningen, framför allt av förädlade produkter, samt rationaliseringsåtgärder har resultatet kunnat förbättras. Årets resultat före bokslutsdispositioner och skatter blev 1 393 tkr. (308).

Investeringarna uppgick under året till 350 tkr. För 1973 förutses en fördubbling av investeringarna.

Svenska Lagerhus AB

Lagerhus AB äger och förvaltar lagerhus, lagrar spannmål, frö, fodermedel etc. Bolaget åtar sig särskilda uppgifter som t. ex. beredskapslagring av brödsäd och kraftfoder. Faktureringen var 1972 2,9 milj. kr. (2,6).

Under året har ett nytt lagerhus tagits i bruk. Bolaget har också på grund av efterfrågan fått lagra i hyrda lokaler. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter vad 50 tkr. (36).

Resultatet för 1973 beräknas bli oförändrat jämfört med 1972.

Svenska Reproduktions AB

Svenska Reproduktions AB:s (SRA) fakturering uppgick 1972 till 38 milj. kr., vilket innebär en ökning med 9 %. Utvecklingsarbete och investeringar inom dataavdelningen börjar ge effekt och marknadsandelen utanför ämbetsverkssektorn ökar.

Kartproduktionen är fortfarande SRA:s mest intressanta tillverkningsgren. Företaget kan inom detta område visa på en 60 år gammal tradition och en speciell know-how. Verksamheten är koncentrerad till dotterföretaget AB Svensk Karttjänst SRA Swedish Map Service och omfattar såväl fältarbete och fotogrammetri som kartografi och tryckning samt i förekommande fall förlag och distribution.

Inom den grafiska sektorn innebär utvecklingen av datorstyrd fotosättning och informationsbehandling en successiv övergång till offset. Högtryckstekniken är emellertid fortfarande konkurrenskraftig för många uppgifter och bibehålls tills vidare. Några nyinvesteringar sker dock ej.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter uppgick till 32 tkr. (— 289).

Svetab — Svenska Industrietablerings AB

I enlighet med sin målsättning att skapa nya arbetstillfällen inom stödområdet har Svetab under året engagerat sig i ytterligare fyra företag. Parallellt därmed har arbete pågått med såväl effektivisering som expansion av de befintliga företagen.

Moderbolaget hade vid årsskiftet 10 anställda och inom de elva hel- och delägda dotterbolagen arbetade ca 900 personer. Före bokslutsdispositioner och skatter redovisades en förlust på 13,7 milj. kr. (15,6), som i sin helhet täcktes genom koncernbidrag från Statsföretag AB.

I oktober övertogs Svenska Bromsbandsfabriken AB i Mölnlycke som tillverkar friktionsmaterial. En förväntad expansion skall utnyttjas för etablering av en ny tillverkningsenhet i Sollefteå.

Bland övriga nyengagemang märks Kryotherm AB där Svetab äger en tredjedel av aktierna. Detta företag, som arbetar inom värme- och ventilationsområdet, tillverkar bl. a. återvinningsaggregat och befinner sig i stark expansion.

Svetab blev den 1 januari 1973 ensam ägare till samtliga enheter i byggmaterialgruppen och övertog samtidigt Holmsunds Plastfabrik, som tillverkar hårda golvprodukter. Etableringen av Nylands Mattfabrik AB har fortgått planenligt.

I Nordtool AB visade försäljningsvolymen en viss eftersläpning i förhållande till planerna. Produkterna, som utgörs av träbearbetningsverktyg av ny typ, motsvarar dock helt förväntningarna och en påtaglig expansion förutses de närmaste åren.

I AB Förbandsmaterial fortsätter den gynnsamma utvecklingen.

Uddcomb Sweden AB

Alla industriländer står inför en uppbyggnad av sin kärnkraftproduktion. Med nu känd teknik och driftserfarenhet från nukleära anläggningar är det en allmän bedömning i fackkretsar att termiska reaktorer av lättvattentyp kommer att dominera marknaden åtminstone till 1990. Dessa kärnkraftanläggningar kräver tunga komponenter av den typ Uddcomb bygger. Området termiska lättvattenreaktorer är uppdelat på två system, nämligen kokarvattenreaktor, BWR, och tryckvattenreaktor, PWR. De flesta systembyggare har idag en integrerad tillverkning av tunga komponenter. På grund av teknisk utveckling, tillverkningsekonomi och leveranstider kan man vänta sig en fortsatt integrering från systemleverantörer mot komponenttillverkning och dessutom ett visst produktionssamarbete mellan systemtillverkare. De redan tidigare mycket hårda kraven på kvalitet och säkerhet i en kärnkraftanläggning har väsentligt skärpts för varje år. Detta har ökat den erforderliga arbetsinsatsen vid tillverkning av nukleära komponenter. För Uddcombs del har det fört med sig ökade direkta och indirekta tillverkningskostnader. Den lägsta volym, vid vilken Uddcombs verksamhet beräknas kunna ge ett rimligt ekonomiskt utfall, har på grund av denna teknologiska utveckling kommit att förskjutas uppåt.

Företaget redovisar för 1972 en förlust av 25 milj. kr. (19,3). Denna siffra kan synas mycket hög jämförd med faktureringen för under året gjorda leveranser. Faktureringen uppgår till 31 milj. kr. (27,5). Resultatet skall dock bedömas mot bakgrund av de helt exceptionella förutsättningar under vilka Uddcomb byggs upp till ett företag. Fyra faktorer har under 1972 varit klart ogynnsamma för företaget: Produktpri- ser, kapacitetsutnyttjande, produktivitetsutveckling och igångkörningskostnader. Utvecklingen av de tre förstnämnda faktorerna under de närmaste åren kommer att bli avgörande för företagets framtid.

Mot bakgrund av ett i världens industriländer starkt växande behov av tunga komponenter för termiska lättvattenreaktorer och med hänsyn

till de inom företaget gjorda och planerade investeringarna i anläggningar och know-how bör Uddcomb kunna utvecklas till en högt kvalificerad verkstadsindustri för tunga nukleära komponenter.

Vilhelmina Plast AB

Vilhelmina Plast är en ren tillverkningsenhet som sedan sommaren 1972 bedriver sin verksamhet i en ny modern fabrik i Vilhelmina. Statsföretag och Coronaverken äger vardera hälften av företaget som 1 juli 1971 övertog Husqvarna Borstfabriks plasttillverkning. Husqvarna Borstfabrik svarar för produktutveckling och försäljning. Denna organisatoriska form bedömdes redan vid starten som mindre lämplig på sikt och förhandlingar om en förändring förutsattes. I början av 1973 träffades en uppgörelse som möjliggör en samlad styrning av enheterna, då Statsföretag AB inträdde som hälftenägare även i Husqvarna Borstfabrik.

I samband med avvecklingen av plastproduktionen i Husqvarna våren 1972 och igångkörningen i Vilhelmina hösten 1972 har företaget helt naturligt drabbats av betydande kostnader och produktionsstörningar som medfört att kapaciteten ej kunnat utnyttjas. Därutöver har det dämpade konjunkturläget medfört en minskad efterfrågan på vissa av företagets produkter. Företaget redovisade en förlust före bokslutsdispositioner och skatter på 2,4 milj. kr. Förlusten täcktes genom aktieägartillskott. Antalet anställda var vid utgången av år 1972 140 personer. Under 1973 kommer åtgärder att vidtagas för att anpassa företaget till den nya situationen och skapa förutsättningar för en förbättrad lönsamhet.

Statsföretag AB — förvaltningsberättelse

Om 1971 kan karaktäriseras som det år då flera av Statsföretags Jotterbolag råkade i akuta lönsamhetskriser, försvårade av allmänt vikande konjunkturer, blev 1972 ett år av stabilisering. För flera av bolagen i gruppen kunde markanta framsteg noteras, trots att konjunkturläget under större delen av året förblev kärvt.

Genom det utomordentligt allvariga läge som förelåg för SMT, Kalmar Verkstad och Uddcomb kom Statsföretag att i nära samarbete med respektive företag bli engagerat i långtgående åtgärder för att åstadkomma anpassning till ändrade yttre förhållanden. För att de anställda i SMT och Kalmar Verkstad i minsta möjliga utsträckning skulle drabbas, blev kostnaderna mycket stora. Flertalet av dem som måste avskedas har kunnat beredas annan sysselsättning.

Koncernbidraget till Uddcomb lämnades efter dispens enligt den s. k. lex ASEA-ATOM. Denna nya lagstiftning medger att koncernbidrag lämnas även när aktieinnehavet är mindre än 90 % då det anses vara ett samhällsintresse av betydande omfattning som fullföljes hos det bolag som erhåller koncernbidraget. Dessutom erhöll Uddcomb under året ett direkt statligt bidrag med 6 milj. kr.

Investeringsverksamheten inom koncernen låg på en mycket hög nivå. Statsföretag medverkade aktivt i finansieringen. Hos Norrbottens Järnverk (NJA) fattades beslut om uppförande av ett koksverk. Mot bakgrund av redan tidigare beslutade investeringar hos NJA — totalt överstigande 500 milj. kr. — och otillräcklig självfinansiering för projekt av denna storleksordning, erhöll Statsföretag efter riksdagsbeslut 75 milj. kr. Dessa medel jämte ytterligare 25 milj. kr. har Statsföretag i början av 1973 disponerat för en nyemission i NJA. NJA:s aktiekapital, som år 1970 nedsattes till 200 milj. kr., har därmed återförts till 300 milj. kr.

De företagsförvärv som Kabi genomförde i början av 1972 finansierades delvis genom medel som Statsföretag ställde till förfogande. Kabis aktiekapital höjdes med 18 milj. kr. till 50 milj. kr.

Vid sidan av de lån Statsföretag kunde erhålla från bolag inom gruppen, i flertalet fall av kortfristig natur, arrangerades 1972 ett långfristigt lån från Postbanken mot säkerhet i särskilt anvisad statsgaranti. Lånebeloppet, 60 milj. kr., ställdes i sin helhet till Uddcombs förfogande. Vidare upptogs ett partiallån å 75 milj. kr. med borgen från LKAB. Nu pågående investeringsverksamhet kommer att kräva ytterligare upplåning såväl i Sverige som utomlands.

I löner och ersättningar utbetalades under året till styrelse och verkställande direktör 428,8 tkr och till övriga — i medeltal 35 anställda — 2 966,9 tkr.

I likhet med 1971 disponerades erhållna koncernbidrag från 1972 års verksamhet i sin helhet för att täcka förluster hos vissa dotterbolag. Statsföretags egna kostnader samt det årliga bidraget till Norrlandsfonden (15 milj. kr.).

Under de tre första verksamhetsåren har förluster av inalles 288 milj. kr. täckts genom vinstöverföringar från främst LKAB och Tobaksbolaget. Detta har medfört att den konsolidering som förutsattes i proposition 1969: 121 — genom att någon vinstutdelning inte skulle ske under de tre första verksamhetsåren — icke har varit möjlig.

Balanserade förluster redovisas per 31 december 1972 hos några av dotterbolagen, främst NJA och Uddcomb. Dessa förluster kommer att täckas under de närmaste åren. Först därefter kan en konsolidering i verklig mening ta sin början.

En positiv resultatutveckling hos flertalet av dotterbolagen, budgeterad för 1973, torde ge förutsättningar för Statsföretag att täcka för-

luster — såväl balanserade som för 1973 tillkommande — och i blygsam skala inleda en önskvärd konsolidering samt lämna utdelning till aktieägaren, staten.

Efter ordinarie bolagsstämma i maj månad 1972

kvarstod som disponibla medel	13 972 tkr,
tillkommer årets nettovinst	4 931 tkr,
till bolagsstämmans förfogande	18 902 tkr.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att bolagets disponibla vinstmedel balanseras i ny räkning.

Stockholm i mars 1973

Bertil Olsson
Styrelsens ordförande

Ake Ståhlbrandt

Sigurd Ljungcrantz

Harry Hjalmarson

Arne Geijer

Nore Sundberg

Karl-Erik Nilsson

Ivar Högström

Erik Grafström

Per Sköld
verkställande direktör

Revisionsberättelse

I egenskap av revisorer i Statsföretag Aktiebolag får vi härmed avgiva följande revisionsberättelse för år 1972.

Vi har granskat årsredovisningen, tagt del av räkenskaper, protokoll och andra handlingar, som lämnar upplysning om bolagets ekonomi och förvaltning, samt vidtagit de övriga granskningsåtgärder vi ansett erforderliga.

Den löpande granskningen och granskningen av bokslutet har handhåfts av Bohlins Revisionsbyrå AB, som däröver avlämnat berättelse till revisorerna.

Aktiebolagslagens föreskrifter beträffande redovisningen av aktieinnehav och koncernförhållanden har iakttagits.

Under revisionen har icke framkommit anledningen till anmärkning beträffande redovisningshandlingarna, bokföringen, inventeringen av tillgångarna eller förvaltningen i övrigt.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår, att bolagets vinstmedel — 18,9 milj. kr. — balanseras i ny räkning.

Detta förslag strider icke mot aktiebolagslagens föreskrifter angående fondavsättning eller mot god affärssed.

Vi tillstyrker

att den i årsredovisningen intagna, av oss påtecknade balansräkningen fastställs

att vinsten disponeras i enlighet med ovanstående förslag samt

att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för den tid årsredovisningen omfattar.

Stockholm den 5 april 1973

Olof Söderström

Anders Linde

Bernt Nilsson

Ebbe Rybeck

Knut Ranby

aukt. revisor

aukt. revisor

Statföretagsgruppen — balansräkning 31/12 1972

Milj. kr.			Förändring från före- gående år
Tillgångar			
<i>Omsättningstillgångar</i>			
Kassa och bankmedel (not 1)	647,8		+ 237,9
Kortfristiga fordringar (not 2)	2 338,9		+ 339,7
Varulager (not 3)	<u>1 457,3</u>	4 444,0	+ 177,5
<i>Investeringskonto hos Sveriges Riksbank</i>			
		15,6	+ 6,3
<i>Anläggningstillgångar</i>			
Aktier och andelar	43,0		— 14,8
Långfristiga fordringar	193,0		— 7,7
Fastigheter, maskiner och inventarier (not 4)	3 359,0		+ 594,0
Goodwill (not 5)	<u>11,8</u>	3 606,8	+ 0,6
Summa tillgångar		8 066,4	+1 333,5
Skulder och eget kapital			
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Bankskulder	179,5		+ 49,1
Leverantörsskulder	475,9		+ 56,5
Övriga kortfristiga skulder (not 6)	<u>1 685,4</u>	2 340,8	+ 497,6
<i>Långfristiga skulder</i>			
Obligationslån	361,7		+ 34,6
Övriga långfristiga lån (not 7)	2 062,9		+ 549,0
Avsatt till pensioner	<u>252,4</u>	2 677,0	+ 32,0
<i>Särskilda avsättningar</i>			
Allmän varulagerreserv (not 8)	400,3		+ 9,3
Lagerinvesteringsskonton	30,1		+ 1,0
Investeringsfonder (not 9)	66,0		+ 33,8
Nyanskaffningsfonder	<u>3,8</u>	500,2	+ 3,8
<i>Värdereglering för investeringar i dotterbolag (not 10)</i>			
		169,3	— 14,2
<i>Minoritetsintressen i eget kapital (not 11)</i>			
		84,7	— 10,2
<i>Eget kapital</i>			
Aktiekapital	1 400,0		—
Bundna reserver	575,1		+ 7,0
Koncernreserv	1,5		— 0,9
Disponibla medel (not 12)	227,3		+ 2,5
Årets resultat	<u>90,5</u>		+ 82,6
Summa eget kapital		2 294,4	+ 91,2
Summa skulder och eget kapital		8 066,4	+1 333,5
<i>Villkorlig skuld till svenska staten</i>			
		179,7	—
Ställda panter		2 606,7	+ 347,6
Övriga ansvarsförbindelser		207,3	— 52,8

Statsföretagsgruppen — resultaträkning 1972

Milj. kr.			Förändring från före- gående år
Försälningsintäkter (not 13)	4 441,4		+ 494,3
Tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader	3 790,7		+ 321,7
<i>Återstår</i>	650,7		+ 172,6
Avskrivningar enligt plan (not 14)	343,1		+ 43,3
<i>Rörelseresultat efter avskrivningar</i>	307,6		+ 129,3
<i>Finansiella intäkter</i>			
räntor	103,0		
övriga	<u>5,8</u>	108,8	— 4,2
<i>Finansiella kostnader</i>			
räntor	142,0		
övriga	<u>3,4</u>	145,4	+ 11,9
<i>Återstår</i>		271,0	+ 113,2
Extraordinära intäkter och kostnader (not 15)	9,6		— 25,7
<i>Resultat före bokslutsdispositioner och skatter</i>	280,6		+ 87,5
Upplösning av allmän varulagerreserv	2,7		+ 22,9
Extra avskrivningar utöver planenliga	21,7		+ 3,5
Avsättning till investeringsfonder	32,0		+ 20,1
Övriga avsättningar, netto (not 16)	<u>7,2</u>	58,2	— 20,4
	222,4		+ 107,2
<i>Skatter</i>	131,3		+ 19,8
	91,1		+ 87,4
Minoritetsandelar i årets resultat (not 17)	— 0,6		— 4,8
<i>Årets resultat</i>	90,5		+ 82,6

Bokslutskommentarer

Koncernens resultat- och balansräkningar med kommentarer, sidorna 35—36, samt den inledande översikten över koncernens verksamhet, sidorna 3—6, utgör en del av Statsföretags årsredovisning. Koncernbokslutet bygger på redovisningshandlingar per den 31 december 1972 från samtliga dotterbolag, varmed menas de bolag där Statsföretag äger 50 % av aktierna eller mer.

Koncernbokslutet har upprättats enligt den s. k. förvärvsvärde-metoden (past equity). För flera av koncernbolagen och i första hand för dem där Statsföretags aktievärden nedskrivits, framkommer ett över-skott (övervärde). I överensstämmelse med allmänt vedertagna försik-tighetsprinciper i balansvärderingen, har dessa övervärden tillförts ett särskilt värdereglingskonto.

Balansräkningen

1. Kassa- och bankmedel

Kassa- och bankmedel ökade med 237,9 milj. kr. Härav utgjorde 162 milj. kr. en tillfällig förskjutning av Svenska Tobaks AB:s inbetalning av tobaksskatt.

2. Kortfristiga fordringar

Över 1 000 milj. kr. av koncernens korta fordringar avser Uddevalla-varvets fordringar för levererade fartyg. Dessa ökade under året med 118 milj. kr.

3. Varulager

Varulagret redovisas till det lägsta av anskaffnings- respektive återan-skaffningsvärdet, som efter avdrag för inkurans ej heller översteg va-rornas försäljningsvärde efter avdrag för försäljningskostnader.

	1972	1971
	milj. kr.	milj. kr.
Bruttolager	1 525,5	1 318,6
Inkuransreserv	68,2	38,8
Balansräkningens värde	1 457,3	1 279,8

Av varulagerökningen hänförde sig ca 55 milj. kr. till under året för-värvade bolag.

4. *Anläggningar (milj. kr.)*

	Anskaffn.- värde	Akkumul. avskrivn.	Netto- värde
Fastigheter	2 726,0	1 322,2	1 403,8
Maskiner och inventarier	3 275,3	2 079,9	1 195,4
Pågående nyanläggningar	560,0	30,6	529,4
Övrigt	288,5	58,1	230,4
Summa	6 849,8	3 490,8	3 359,0

Brandförsäkringsvärdena var vid årsskiftet för byggnader ca 2 300 milj. kr. och för maskiner och inventarier ca 3 100 milj. kr. Taxeringsvärdena för byggnader och tomter var ca 2 500 milj. kr.

Aktierna i AB Kabi förvärvades till betydande överpris utöver det nominella. Bakgrunden var att bokförda nettovärden innehöll avsevärda reserver såväl i anläggningar som varulager. På de övervärden som i koncernens balansräkning tillförts fastigheter och maskiner verkställdes i koncernbokslutet avskrivning med 10 %.

5. *Goodwill*

Balansräkningens värde för goodwill består av förvärvade goodwillvärden i dotterbolag till AB Statens Skogsindustrier.

6. *Övriga kortfristiga skulder*

Övriga kortfristiga skulder ökade med 497,6 milj. kr. Härav hänförde sig 283 milj. kr. till Svenska Tobaks AB och 133 milj. kr. till Uddevallavarvet. Ökningen hos Svenska Tobaks AB var till 244 milj. kr. beroende av en — jämfört med föregående år — ökad skuld för tobaksskatt.

7. *Övriga långfristiga lån*

Balansräkningen redovisade en ökning av övriga långfristiga lån med 549 milj. kr. Ökningar noterades för NJA med 285 milj. kr. och för Statsföretag med 165 milj. kr.

8. *Allmän varulagerreserv*

milj. kr.

Enligt balansräkningen den 1 januari 1972	391,0
Övertaget i samband med förvärv av dotterbolag	12,0
Upplösning av varulagerreserv 1972	—2,7
Enligt balansräkningen den 31 december 1972	400,3

Minoritetens andel av varulagerreserven uppgår till ca 6,5 milj. kr.

För koncernen i sin helhet var det outnyttjade utrymmet för ytterligare skattefri nedskrivning av varulager ca 450 milj. kr.

9. *Investeringsfonder*

	milj. kr.
Enligt balansräkningen den 1 januari 1972	32,2
Övertagna i samband med förvärv av dotterbolag	4,2
Under året ianspråktaga	-2,4
Årets avsättningar	32,0
Enligt balansräkningen den 31 december 1972	66,0

10. *Värdereglering*

Årets minskning av värderegleringskontot motsvaras i huvudsak av den del av ingående saldot som hänförde sig till Svenska Utvecklings AB.

11. *Minoritetsintressen i eget kapital*

	1972 milj. kr.	1971 milj. kr.
AB Kabi	—	15,1
LKAB	60,0	58,8
AB Sonab	0,1	0,1
Staros AB	1,3	—
Stigtex AB	1,0	1,0
Svenska Tobaks AB	0,7	1,0
Sveriges Centrala Restaurang AB	11,9	9,5
Uddcomb Sweden AB	6,7	6,7
Vilhelmina Plast AB	1,0	—
Diverse andelar ingående i dotterdotterbolag	2,0	2,7
Enligt balansräkningen	84,7	94,9

Minoritetsintresset i Sveriges Centrala Restaurang AB har liksom föregående år tagits i anspråk för att täcka ej bokförda pensionsåtaganden. Motivet för dessa ombokningar ges av bolagsordningen för Sveriges Centrala Restaurang AB.

12. *Disponibla medel*

	milj. kr.
Enligt balansräkningen den 1 januari 1972	232,7

Avgår:

Avsättning till bundna medel	-7,4	
Övrigt	-1,3	-8,7
Summa		224,0

Tillkommer:

Vid försäljning av Svenska Utvecklings AB frigjorda medel		3,3
Enligt balansräkningen den 31 december 1972		227,3

Resultaträkningen**13. Interna leveranser**

Försäljningsvärdet har framkommit efter eliminering av interna leveranser uppgående till:

	1972	1971	1970
	milj. kr.	milj. kr.	milj. kr.
LKAB till NJA	15,3	18,2	14,9
NJA till Uddevallavarvet	14,5	9,4	11,7
SRA till ALLF	14,6	6,5	8,4
Övriga internleveranser	9,8	11,9	6,8
Summa	54,2	46,0	41,8

14. Avskrivningar

Avskrivningarna enligt plan är beräknade med ledning av anläggningarnas uppskattade ekonomiska livslängder. Byggnader avskrivs sålunda i allmänhet med 3—4 % medan huvudparten av maskinerna avskrivs med 10—15 %, i bägge fallen räknat på ursprungligt anskaffningsvärde och utan hänsyn till eventuell direktnedskrivning mot investeringsfond. Det kalkylmässiga avskrivningsbehovet beräknat på återanskaffningsvärden uppgår till ca 390 milj. kr.

15. Extraordinära intäkter och kostnader

<i>Intäkter</i>	milj. kr.
Statsbidrag avseende aktieteckning i NJA	75,0
Statsbidrag till Uddcomb	6,0
Statsbidrag till Vilhelmina Plast AB	4,5
Delsumma	85,5

<i>Kostnader</i>	
Avsättning till aktiereserv	25,0
Bidrag till Norrlandsfonden	15,0
Rekonstruktions- och avvecklingskostnader	
SMT och Kalmar Verkstad	22,9
Övrigt	13,0
Delsumma	75,9
Netto	9,6

16. Övriga avsättningar, netto

		milj. kr.
Pensionsavsättning ,LKAB	17,7	
Avsättning till försäkringsfond,		
Svenska Tobaks AB	5,0	
Avsättning till nyanskaffningsfond, AB Kabi	3,8	
Övrigt	<u>-2,3</u>	24,2

Avgår:

Återförd avsättning, Uddevallavarvet	17,0
Netto	7,2

17. Minoritetsandelar i årets resultat

		1972 milj. kr.		1971 milj. kr.
<i>Andelar av förluster hos:</i>				
Staros AB	1,2		—	
Uddcomb	<u>—</u>	1,2	<u>6,5</u>	6,5
<i>Avgår vinstandelar hos:</i>				
LKAB	1,8		1,9	
AB Kabi	<u>—</u>	1,8	<u>0,8</u>	2,7
		—0,6		3,8
Smärre minoritetsandelar, netto		—		0,4
Summa		—0,6		4,2

Statsföretag AB — balansräkning 31/12 1972

Milj. kr.			Förändring från före- gående år
Tillgångar			
<i>Omsättningstillgångar</i>			
Kassa och bankmedel	145,3		+ 107,0
Placeringslån, dotterbolag	54,3		— 2,7
Placeringslån, övriga	15,2		+ 14,2
Fordringar, dotterbolag	138,8		+ 23,6
Andra fordringar	<u>77,0</u>	430,6	+ 74,3
<i>Anläggningstillgångar</i>			
Fordringar, dotterbolag	142,1		+ 57,7
Fordringar, övriga	0,7		— 1,1
Inventarier	0,3		— 0,1
Aktier i dotterbolag (not 6)	1 731,8		+ 21,4
Aktier i andra bolag (not 7)	<u>1,5</u>	1 876,4	— 3,4
Summa tillgångar		2 307,0	+ 290,9
Skulder och eget kapital			
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Skulder till dotterbolag	82,9		+ 16,3
Övriga kortfristiga skulder	<u>61,2</u>	144,1	+ 14,0
<i>Långfristiga skulder</i>			
Reverslån, dotterbolag	197,1		+ 92,0
Reverslån, övriga	92,1		+ 90,1
Obligationslån (not 8)	46,3		— 1,4
Övriga långfristiga skulder (not 8)	<u>75,0</u>	410,5	+ 75,0
<i>Eget kapital</i>			
Aktiekapital	1 400,0		—
Reservfond	333,5		—
Disponibla medel	14,0		+ 10,4
Årets resultat	<u>4,9</u>		— 5,5
Summa eget kapital		1 752,4	+ 4,9
Summa skulder och eget kapital		2 307,0	+ 290,9
Borgensförbindelser (not 9)		761,1	+ 113,3

Statsföretag AB — restultaträkning 1972

Milj. kr.		Förändring från före- gående år
Erhållna koncernbidrag (not 1)	44,7	— 19,9
Utdelning på aktier — dotterbolag (not 2)	12,4	— 1,0
Räntor—netto (not 4)	— 5,5	— 7,2
	51,6	— 28,1
Förvaltningskostnader (varav avskrivningar 0,1 milj. kr.)	7,9	+ 0,7
Kostnader för utvecklingsprojekt	7,5	+ 2,3
Lämnade koncernbidrag och aktie- ägartillskott till dotterbolag (not 1 och 3)	<u>43,8</u>	+ 17,6
	— 7,6	— 48,7
Extraordinära intäkter och kostnader:		
Statsbidrag för aktieteckning (not 5)	75,0	
Avgår: nedskrivning av aktier	25,0	
	50,0	
Realisationsvinst vid aktieförsäljning	0,1	
Stämpelkostnader	0,5	
Bidrag till Norrlandsfonden	<u>15,0</u>	+ 49,9
<i>Resultat före bokslutsdispositioner och skatter</i>	27,0	+ 1,2
Nedskrivning av aktier	0,1	— 4,5
<i>Vinst före skatter</i>	26,9	+ 5,7
Skatter	22,0	+ 11,2
<i>Årets resultat</i>	4,9	— 5,5

Originalen till resultat- och balansräkningarna är undertecknade av styrelsen och verkställande direktören samt påtecknade av revisorerna.

Bokslutskommentarer

Resultaträkningen

1. Koncernbidrag milj. kr.

Erhållna

LKAB	100,0 ¹
Svenska Tobaks AB	70,0 ²
AB Kabi	4,0
AB Allmänna Förlaget	0,4
Summa	174,4

(Från BS Konsult har erhållits 50 tkr.)

¹ varav via Statsföretag 9,3 milj. kr.

² varav via Statsföretag 31,0 milj. kr.

Lämnade

Kalmar Verkstads AB	46,7 ³
SMT Machine Company AB	33,0 ⁴
Norrbottens Järnverk AB	20,0 ³
Uddcomb Sweden AB	24,0 ³
Sveriges Centrala Restaurang AB	25,0
Svetab	11,6
AB Statens Skogsindustrier	6,0 ⁴
Linson Instrument AB	0,2
Summa	166,5

³ direkt från LKAB

⁴ direkt från Svenska Tobaks AB

Koncernbidrag utnyttjas enligt särskilda lagbestämmelser för vinstöverföring mellan bolag inom samma koncern. Lämnade bidrag är för givaren avdragsgill kostnad och för mottagaren skattepliktig intäkt. Statsföretag AB har dock beslutat avstå från avdragsrätten vid den kommunala taxeringen. Statsföretagsgruppens rätt att utnyttja koncernbidragsinstitutet har prövats av Mellankommunala skatterätten.

2. *Utdelning* har under 1972 erhållits från LKAB med 12,4 milj. kr. (1971 LKAB 12,2 milj. kr. och Kabi 1,3 milj. kr.).

3. *Aktieägartillskott* har lämnats till följande bolag

	milj. kr.
AB Sonab	1,9
Staros AB	2,1
Vilhelmina Plast AB	2,4
Svetab	0,6
Summa	7,0

4. *Räntor, netto*

	milj. kr.
Från koncernbolag	15,4
Från övriga	4,9
Summa	20,3
Till koncernbolag	19,8
Till övriga	6,0
Summa	— 25,8
Netto	— 5,5

5. *Statsbidrag för aktieteckning i NJA*

Aktieteckningen ingår som del av statens bidrag till finansieringen av ett koksverk i Luleå.

Balansräkningen6. *Aktier i dotterbolag*

Det bokförda värdet på aktier i dotterbolag har förändrats med 21,4 milj. kr. enligt följande:

	milj. kr.
AB Kabi	49,2
Staros AB	2,5
Svenska Tobaks AB, preferens	0,2
Vilhelmina Plast AB	1,0
Svenska Utvecklings AB	— 6,5
Summa	46,4
Avsättning aktiereserv	— 25,0
Netto	21,4

Aktievärdet i Kabi har ökat dels genom övertagandet av resterande 35 % från staten med 27,6 milj. kr. och dels med nyteckning 21,6 milj. kr. Aktierna i Svenska Utvecklings AB har sålts till staten. Aktierna i Staros AB och Vilhelmina Plast AB redovisades ej som dotterbolagsaktier den 31 december 1971.

Utöver ovannämnda förändringar har stamaktierna i Sveriges Centrala Restaurang AB förvärvats under 1972 varför Statsföretags aktieinnehav i detta bolag nu uppgår till 100 %. Samtliga aktier i SID har förvärvats under året. Aktierna i Devac AB har sålts under året.

7. *Aktier i övriga bolag*

Statsföretag medverkade i bildandet av AB Svensk Petrokemisk Utveckling genom nyteckning med 120 tkr.

8. *Obligationslån och övriga långfristiga skulder*

Borgen har tecknats av LKAB.

9. *Borgensförbindelser milj. kr.*

milj. kr.

För förskott till koncernbolag	150,0
För pensionsgarantier, koncernbolag	101,9
För lån (varav koncernbolag 302,4 milj. kr.)	311,7
Övriga	197,5
Summa	761,1
Totala borgensförbindelser 31/12 1971	647,8

Aktier

Dotterbolag	Stats- företags andel i %	Nominellt värde i tkr.	Bokfört värde i tkr.
Allmänna Bevaknings AB	100	2 000	2 400
AB Allmänna Förlaget	100	6 000	7 200
BS Konsult AB	100	250	—
Ceaverken AB	100	8 000	8 700
AB Kabi	100	50 000	99 200
Kalmar Verkstads AB	100	4 998	—
Karlskronavarvet AB	100	32 000	15 000
Linson Instrument AB	100	250	6 000
LKAB	95	478 336	1 230 000
Norrbottens Järnverk AB	100	200 000	—
Nyckelhus AB	100	100	—
AB Oljetransit	100	1 000	—
SMT Machine Company AB	100	18 000	—
AB Sonab	75	375	—
Staros AB	50	2 500	2 500
AB Statens Skogsindustrier	100	260 000	130 000
AB Statsgruvor	100	10 000	15 000
Stigtex AB	67	1 600	1 900
AB Svensk Torvförädling	100	5 000	5 000
Svetab	100	10 000	—
Svenska Lagerhus AB	100	5 000	—
Svenska Reproduktions AB	100	7 167	7 700
Svenska Skifferolje AB	100	23 000	—
Svenska Tobaks AB stam	100	149 000	200 000
Svenska Tobaks AB pref	30	300	300
SID—Swedish Industrial Development Corp.	100	873	—
Sveriges Centrala Restaurang AB	100	5 000	4 900
Uddcomb Sweden AB	50	20 000	—
Uddevallavarvet AB	100	100 000	20 000
Vilhelmina Plast AB	50	1 000	1 000
Diverse vilande namnbolag	100	60	—
		1 401 809	1 756 800
Avgår: reserv för aktier		—	— 25 000 ¹
		1 401 809	1 731 800
Övriga			
Bilfragmentering AB	25	126	126
Sweden Center Japan	42	1 250	1 250
AB Svensk Petrokemisk Utveckling	20	100	120
		1 403 285	1 733 296

¹ i föregående års bokslut upptagen reserv för aktier i Uddevallavarvet har kvittats mot aktiernas bokförda bruttovärde.

Resultat- och balansräkningar i sammandrag

	ABAB	ALLF	BS Kon- sult	Cea- verken	Kabi
Resultaträkningar i sammandrag (milj. kr.)					
Fakturerad försäljning	37,8	122,1	10,5	33,1	247,3
Produkt-, försäljnings- och administrationskostnader	36,6	117,5	10,2	29,9	212,4
Avskrivningar	0,5	1,4	0,2	1,3	11,1
Rörelseresultat	0,7	3,2	0,1	1,9	23,8
Finansiellt netto	(0,2)	(1,2)	0,1	(1,0)	(3,9)
Extraordinära poster	—	(0,2)	—	—	0,5
Resultat före dispositioner och skatter	0,5	1,8	0,2	0,9	20,4
Dispositioner	(0,4)	(2,2)	(0,1)	(0,6)	(15,0)
Skatter	—	—	—	0,1	3,2
Nettovinst	0,1	(0,4)	0,1	0,2	2,2
Balansräkningar i sammandrag (milj. kr.)					
Likvida tillgångar	3,1	3,7	1,0	2,6	15,6
Fordringar	3,0	21,7	3,4	4,8	51,3
Varulager	1,5	31,8	—	5,3	73,8
Summa omsättningstillgångar	7,6	57,2	4,4	12,7	140,7
Anläggningstillgångar	3,9	8,2	0,4	20,3	103,9
Balansomslutning	11,5	65,4	4,8	33,0	244,6
Korta skulder	7,5	38,0	4,3	5,6	56,4
Långa skulder	1,4	11,8	—	13,7	79,7
Summa skulder	8,9	49,8	4,3	19,3	136,1
Obeskattade reserver	—	8,7	—	3,1	42,2
Minoritetsintressen, procent	—	—	—	—	—
Eget kapital	2,6	6,9	0,5	10,6	66,3
varav aktiekapital	2,0	6,0	0,3	8,0	50,0

Kalmar Verk- stad	Karls- krona varvet	Linson Instru- ment	LKAB	Norr- bottens Järnverk	Nyc- kel- hus	Olje- transit	SMT	Sonab
50,5	72,8	6,0	1 296,7	465,0	24,9	0,9	61,7	27,9
57,2	65,7	6,1	862,2	459,7	23,5	0,4	63,1	27,9
1,4	3,8	0,1	178,0	26,0	0,1	0,3	3,1	0,9
(8,1)	3,3	(0,2)	256,5	(20,7)	1,3	0,2	(4,5)	(0,9)
(1,3)	6,3	(0,2)	20,2	(14,8)	—	—	(4,7)	(1,5)
(9,8)	0,7	—	(4,8)	—	(1,3)	(0,2)	(13,8)	—
(19,2)	10,3	(0,4)	271,9	(35,5)	—	—	(23,0)	(2,4)
46,3	(9,1)	0,4	(177,9)	20,0	—	—	32,6	2,4
0,1	0,2	—	52,9	1,3	—	—	0,1	—
27,0	1,0	—	41,1	(16,8)	—	—	9,5	—
4,0	42,5	0,8	209,8	0,3	2,5	0,6	6,0	1,5
73,7	28,9	2,6	250,1	132,7	13,0	0,3	58,7	15,2
8,2	64,8	1,1	251,8	210,4	0,9	—	40,0	17,5
85,9	136,2	4,5	711,7	343,4	16,4	0,9	104,7	34,2
13,6	80,0	0,3	1 258,6	484,2	2,3	21,4	27,6	8,2
99,5	216,2	4,8	1 970,3	827,6	18,7	22,3	132,3	42,4
74,6	130,4	1,5	257,8	159,0	10,6	0,1	68,0	21,3
18,7	10,3	3,0	118,4	508,9	8,0	21,2	47,1	20,8
93,3	140,7	4,5	376,2	667,9	18,6	21,3	115,1	42,1
—	35,0	—	209,8	—	—	—	1,3	—
— ¹	—	—	5	—	—	—	—	25
6,2	40,5	0,3	1 384,3	159,7	0,1	1,0	15,9	0,3
5,0	32,0	0,3	500,0	200,0	0,1	1,0	18,0	0,5

¹ Minoritetsintresse bestående av 18 st aktier

Resultat- och balansräkningar i sammandrag

	Staros	ASSI	Stats- gruvor	Stigtex	SID	Svensk Torv- för- ädling
Resultaträkning i sammandrag (milj. kr.)						
Fakturerad försäljning	18,0	662,4	7,0	15,5	1,2	7,2
Produkt-, försäljnings- och administrationskostnader	18,9	605,5	9,3	15,1	1,0	5,5
Avskrivningar	1,1	48,2	4,6	0,3	0,1	0,5
Rörelseresultat	(2,0)	8,7	(6,9)	0,1	0,1	1,2
Finansiellt netto	(1,0)	(32,4)	(0,3)	—	—	—
Extraordinära poster	(1,5)	(1,2)	(1,8)	—	—	0,2
Resultat före dispositioner och skatter	(4,5)	(24,9)	(9,0)	0,1	0,1	1,4
Dispositioner	2,1	34,3	—	(0,1)	—	(1,2)
Skatter	—	9,0	0,1	—	—	—
Nettovinst	(2,4)	0,4	(9,1)	—	0,1	0,2
Balansräkningar i sammandrag (milj. kr.)						
Likvida tillgångar	0,8	22,8	1,0	0,2	0,1	2,3
Fordringar	8,7	161,7	3,4	4,2	0,2	1,6
Varulager	5,8	246,2	4,5	2,7	0,1	1,1
Summa omsättningstillgångar	15,3	430,7	8,9	7,1	0,4	5,0
Anläggningstillgångar	15,1	783,6	37,6	6,2	0,2	2,8
Balansomslutning	30,4	1 214,3	46,5	13,3	0,6	7,8
Korta skulder	4,6	266,2	5,2	3,4	0,1	0,9
Långa skulder	23,2	610,4	24,2	6,9	0,2	0,4
Summa skulder	27,8	876,6	29,4	10,3	0,3	1,3
Obeskattade reserver	—	52,0	2,0	—	—	0,6
Minoritetsintressen, procent	50	—	—	33	—	—
Eget kapital	2,6	285,7	15,1	3,0	0,3	5,9
varav aktiekapital	5,0	260,0	10,0	2,4	0,9	5,0

Svenska Lagerhus	SRA	Svenska Skifferolje AB	Tobakslaget	Restaurangkoncernen	Svetab	Uddcomb	Uddavalla-varvet	Vilhelmina Plast
2,9	38,1	0,6	471,6	362,1	68,6	31,0	341,4	10,9
2,1	34,3	0,5	344,6	360,6	76,6	46,0	314,4	10,7
0,8	2,5	--	15,7	15,5	3,5	4,4	9,7	2,4
—	1,3	0,1	111,3	(14,0)	(11,5)	(19,4)	17,3	(2,2)
—	(0,3)	0,5	27,7	(12,7)	(3,1)	(5,4)	(1,2)	(0,3)
—	(0,9)	(0,6)	0,6	—	0,9	7,7	0,3	0,1
—	0,1	—	139,6	(26,7)	(13,7)	(17,1)	16,4	(2,4)
—	0,3	—	(68,8)	27,6	11,6	24,0	—	2,4
—	0,1	—	40,4	0,9	0,1	0,2	0,5	—
—	0,3	—	30,4	—	(2,2)	6,7	15,9	—
0,2	3,6	8,5	288,8	12,3	6,5	0,1	207,6	—
0,7	9,9	0,3	207,3	47,7	14,6	30,5	1 012,0	6,8
—	7,5	—	244,3	12,4	15,8	38,9	194,8	3,0
0,9	21,0	8,8	740,4	72,4	36,9	69,5	1 414,4	9,8
6,4	14,0	46,3	482,2	246,0	43,1	75,6	109,3	12,5
7,3	35,0	55,1	1 222,6	318,4	80,0	145,1	1 523,7	22,3
0,9	9,7	6,8	639,0	83,9	24,9	69,9	623,0	15,2
1,3	9,5	30,0	50,8	194,7	49,1	61,5	788,9	5,1
2,2	19,2	36,8	689,8	278,6	74,0	131,4	1 411,9	20,3
—	5,4	--	168,0	0,3	0,7	—	—	—
—	—	—	1	—	—	50	—	50
5,1	10,4	18,3	364,8	39,5	5,3	13,7	111,8	2,0
5,0	7,2	23,0	150,0	5,0	10,0	40,0	100,0	2,0

Statsföretagsgruppen — finansieringsanalys

	1972 milj. kr.	1971 milj. kr.
<i>Tillförda medel</i>		
Koncernens redovisade nettovinst	91	8
Tillägges kostnader som ej motsvaras av utbetalningar:		
avskrivningar m m	358	300
avsättningar och dispositioner	65	69
Summa	514	377
Avgår statsbidrag som påverkat resultatet	86	34
Från årets verksamhet internt tillförda medel	428	343
Erhållna statsbidrag	86	105
Ökning (minskning) av kortfristiga skulder	603	—144
Ökning av långfristiga skulder	616	724
Summa tillförda medel	1 733	1 028
<i>Använda medel</i>		
För ökning av varulager	177	114
För ökning av fordringar	345	170
För investeringar i anläggningar	931	740
Till förvärv och avyttring av dotterbolag	42	--
	1 495	1 024
Likvida medel ökade med	238	4
	1 733	1 028
Internt tillförda medel enligt ovan	428	343
Investeringar i anläggningar	931	740
Självfinansieringsgraden	46 %	46 %

Antal anställda

Medeltal anställda 1972

	Tjänste- män	Kollektiv- anställda	Totalt 1972	Totalt 1971
Allmänna Bevaknings AB	717	—	717	622
AB Allmänna Förlaget	348	35	383	134
BS Konsult AB	91	—	91	91
Ceaverken AB	115	119	234	231
Devac AB ¹	—	—	—	7
AB Kabi	1 273	516	1 789	1 058
Kalmar Verkstads AB	99	324	423	737
Karlskronaverket AB	425	1 228	1 653	1 649
Linson Instrument AB	25	4	29	21
LKAB	1 579	5 745	7 324	7 353
Norrbottnens Järnverk AB	789	2 758	3 547	3 417
Nyckelhus AB	48	26	74	76
AB Oljetransit	4	2	6	6
Rationell Planering AB ²	—	—	—	6
SMT Machine Company AB	231	366	597	824
AB Sonab	184	88	272	149
Staros AB	64	186	250	—
AB Statens Skogsindustrier	958	3 350	4 308	4 362
Statsföretag AB	36	—	36	30
AB Statsgruvor	32	150	182	146
Stigtex AB	12	140	152	146
SID — Swedish Industrial Development Corporation	8	—	8	7
AB Svensk Torvförädling	16	53	69	66
Svenska Lagerhus AB	10	17	27	27
Svenska Reproduktions AB	164	293	457	474
Svenska Skifferolje AB	1	—	1	3
Svenska Tobaks AB	493	1 595	2 088	2 030
Svenska Utvecklings AB ¹	—	—	—	161
Sveriges Centrala Restaurang AB	1 500	4 551	6 051	6 393
Svetab	155	457	612	637
Uddcomb Sweden AB	158	266	424	426
Uddevallavarvet AB	726	2 408	3 134	2 996
Vilhelmina Plast AB	17	67	84	—
	10 278	24 744	35 022	34 285

¹ Försält under 1972

² Ingen verksamhet under 1972

Styrelseledamöter

per den 31 december 1972

Statsföretag AB

Ordinarie ledamöter

Olsson, Bertil, generaldirektör (ordf)
Hjalmarson, Harry, direktör (v ordf)
Geijer, Arne, riksdagsman
Grafström, Erik, generaldirektör,
Statens Vattenfallsverk
Högström, Ivar, riksdagsman
Ljungcrantz, Sigurd, direktör,
Coronaverken AB
Nilsson, Karl-Erik, direktör,
Tjänstemännens Centralorganisation
Sköld, Per, direktör
Statsföretag AB (VD)
Ståhlbrandt, Åke, direktör,
Trelleborgs Gummifabriks AB
Sundberg, Nore, departementsråd,
Industridepartementet

Suppleanter

Hörjel, Nils, generaldirektör,
Postverket
Sjöborg, Lars advokat

Allmänna Bevaknings AB

Ordinarie ledamöter

Christell, Bengt, direktör,
Tidens Förlag (ordf)
Andersson, Sven, departementsråd,
Finansdepartementet
Andrén, Sven G, direktör,
Statsföretag AB
Danielsson, Bertil, bankdirektör,
Sveriges Kreditbank
Lindroth, Kurt, polismästare
Lundqvist, Arvid, direktör,
Swedish Telecommunication
Consulting AB
Öström, Hans, direktör,
Allmänna Bevaknings AB (VD)

Suppleanter

Larsson, Sven, departementsråd,
Försvarsdepartementet
Nordlander, Sten, kommandörkapten,
Försvarsstabens säkerhetsavdelning
Sparrelid, Helge, bevakningsman,
Allmänna Bevaknings AB

AB Allmänna Förlaget

Ordinarie ledamöter

Hellström, Ingemar, direktör,
Sveriges Centrala Restaurang AB (ordf)
Nilsson, Bertil, direktör,
Aftonbladet (v ordf)
Grebäck, Erik, riksdagsman
Swedéus, Karl-Axel, direktör,
AB Allmänna Förlaget (VD)
Wallén, Axel, hovrättsråd,
Exportkreditnämnden
Åberg, Lars-Gunnar, bankdirektör,
Sveriges Kreditbank
Öjborn, Lars, generaldirektör,
Kungl. Lantmäteristyrelsen

Suppleanter

Nyström, Sven, tryckningskonsulent,
AB Allmänna Förlaget
Sjögren, Per A, direktör,
AB Rabén & Sjögren Bokförlag

BS Konsult AB

Ordinarie ledamöter

Larsson, Sixten, generaldirektör (ordf)
Bäcklin, Bengt, direktör,
Statsföretag AB
Eriksson, Olof, teknisk direktör,
Kungl Byggnadsstyrelsen
Kolte, Lennart, arkitekt,
BS Konsult AB (VD)
Nilsen, Magnus, ingenjör,
BS Konsult AB
Smith, Åke, planeringsdirektör,
Kungl Byggnadsstyrelsen

Suppleanter

Petersson, Jan, kamrer,
Statsföretag AB
Svensson, Arne, arkitekt,
BS Konsult AB

Ceaverken AB

Ordinarie ledamöter

Lundberg, Sten, generaldirektör,
Överstyrelsen för ekonomiskt försvar
(ordf)

Wärnberg, Karl, direktör,
Svenska Tobaks AB (v ordf)
Ekwall, Per, direktör.
Ceaverken AB (VD)
Gyllö, Sture A, avdelningschef,
Överstyrelsen för ekonomiskt försvar
Hedlund, Rune, landstingsråd
Killgren, Hans, ingenjör,
Ceaverken AB
Malmberg, Gösta, herr.
Ceaverken AB
Olsson, Olle, professor

Suppleanter

Andrén, Sven G, direktör,
Statsföretag AB
Karlsson, Bengt, dr.
AB Kabi

AB Kabi

Ordinarie ledamöter

Persson, Carl, rikspolischef (ordf)
Andrén, Sven G, direktör,
Statsföretag AB (v ordf)
Hagström, Tony, statssekreterare,
Industridepartementet
Holgersson, Nils, direktör.
Pribo AB
Isaksson, David, farm. dr.
AB Kabi (VD)
Wilund, Arnold, farm. dr.
Apoteket Svanen
Wärnberg, Karl, direktör,
Svenska Tobaks AB

Suppleanter

Du Ritz, Göran, herr.
AB Kabi
Pettersson, Nils, herr,
AB Kabi

Kalmar Verkstads AB

Ordinarie ledamöter

Söderström, Olof, direktör (ordf)
Arnerius, Sven, direktör,
Kalmar Verkstads AB (VD)
Bäcklin, Bengt, direktör,
Statsföretag AB
Gustavsson, Ingvar, kommunalråd
Linghag, Nils, direktör
Lundin, Bert, förbundsordförande,
Svenska Metallindustriarbetare-
förbundet

Orrenius, Jan, direktör,
Statsföretag AB

Suppleanter

Berg, Birger, kontorist,
Kalmar Verkstads AB
Kalmeby, Arne, metallarbetare.
Kalmar Verkstads AB

Karlskronavarvet AB

Ordinarie ledamöter

Ljungcrantz, Sigurd, direktör,
Coronaverken AB (ordf)
Andersson, Thure, landshövding
Dahlberg, Benkt, direktör,
Telub AB
Hallenborg, Nils-Hugo, direktör,
Kockums Mekaniska Verkstads AB
Karlsson, Nils, avsynare,
Karlskronavarvet AB
Söderman, Johan, direktör.
Karlskronavarvet AB (VD)

Suppleanter

Astbo, Kurt, ingenjör,
Karlskronavarvet AB
Boström, Gunnar, kommunalråd
Larsson, Sven, departementsråd,
Försvarsdepartementet

Linson Instrument AB

Ordinarie ledamöter

Malmberg, Eric, generaldirektör,
Förenade Fabriksverken (ordf)
Andrén, Sven G, direktör,
Statsföretag AB
Dahlberg, Benkt, direktör,
Telub AB
Jansson, Nils-Erik, direktör,
Linson Instrument AB (VD)
Ljungberg, Lars, direktör,
AB Lars Ljungberg & Co

Suppleant

Löfvenmark, Jan, ingenjör,
Linson Instrument AB

LKAB

Ordinarie ledamöter

Åsbrink, Per, riksbankschef (ordf)
Fjällborg, Gunnar, ingenjör,
LKAB

Fredriksson, Torsten, riksdagsman
 Lemne, Mats, landshövding
 Lundberg, Arne S, envoyé,
 (LKAB (VD))
 Olson, Hjalmar, direktör,
 AB Gustavsbergs Fabriker
 Poromaa, Bruno, gruvarbetare,
 LKAB
 Sköld, Per, direktör,
 Statsföretag AB
 Waldenström, Erland, direktör,
 Gränges AB

Suppleanter

André, Sven G, direktör,
 Statsföretag AB
 Dahlberg, Thure, riksdagsman
 Edström, John Olof, disponent,
 Norrbottens Järnverk AB
 Ersman, Sven, direktör,
 Gränges AB
 Gustafsson, Nils-Erik, riksdagsman

Norrbottens Järnverk AB

Ordinarie ledamöter

Sköld, Per, direktör,
 Statsföretag AB (ordf)
 Lindblom, Göran, direktör (v ordf)
 Bahrke, Sigvard, direktör,
 AB Statens Skogsindustrier
 Edström, John Olof, disponent,
 Norrbottens Järnverk AB (VD)
 Lanneberg, Kurt, ekonomidirektör,
 Svenska Industritjänstemanna-
 förbundet
 Lindström, Göte, klubbordförande,
 Norrbottens Järnverk AB
 Nilsson, Åke, f.d. förbundsordförande,
 Svenska Metallindustriarbetare-
 förbundet
 Svanberg, Ingvar, riksdagsman
 Trogen, Ingvar, direktör,
 Uddevallavarvet AB

Suppleanter

Hammarsten, Erik, landstingsråd
 Skånberg, Alf, direktör,
 AB Götaverken
 Sundberg, Nore, departementsråd,
 Industridepartementet

Nyckelhus AB

Ordinarie ledamöter

Linghag, Nils, direktör (ordf)
 Karlsson, Eric, direktör,
 Förenade Fabriksverken
 Orrenius, Jan, direktör,
 Statsföretag AB
 Österlid, Sven, överingenjör,
 Förenade Fabriksverken

Suppleanter

Lübeck, Sten, civilingenjör
 Persson, Ernst, jägmästare,
 Statsföretag AB

AB Oljetransit

Ordinarie ledamöter

Lundberg, Sten, generaldirektör,
 Överstyrelsen för ekonomiskt försvar
 (ordf)
 Grafström, Erik, generaldirektör,
 Statens Vattenfallsverk
 Lasson, Knut-Inge, överdirektör,
 Kjessler & Mannerstråle AB
 Lindstedt, Anders, kommerseråd,
 Kungl Kommerskollegium

Suppleant

Rockström, Hans, civilingenjör,
 AB Oljetransit (VD)

SMT Machine Company AB

Ordinarie ledamöter

André, Sven G, direktör,
 Statsföretag AB (ordf)
 Andreasson, Stig, herr,
 SMT Machine Company AB
 Engellau, John, direktör,
 AB Bolinder-Munktel
 Gamner, Bengt, direktör,
 SMT Machine Company AB (VD)
 Löjdquist, Inge, direktör,
 Svenska Flygmotor AB
 Olsson, Holger, avtalsskreterare,
 Svenska Metallindustriarbetare-
 förbundet
 Sohlenius, Gunnar, professor
 Linköpings Högskola

Suppleanter

Danielsson, Bertil, bankdirektör,
 Sveriges Kreditbank
 Petersson, Lars-Åke, herr,
 SMT Machine Company AB

AB Sonab*Ordinarie ledamöter*

Hjalmarson, Harry, direktör (ordf)
 Knall, Gösta, överingenjör,
 SJ Centralförvaltning
 Malmberg, Eric, generaldirektör,
 Förenade Fabriksverken
 Nordmark, Hans, direktör,
 STIM
 Wagner, Hans, direktör,
 AB Sonab (VD)
 Åsdal, Carl-Gösta, teknisk direktör,
 Televerket

Suppleanter

Öhlsson, Lars-Eric, inköpschef,
 AB Sonab
 Orrenius, Jan, direktör,
 Statsföretag AB

Staros AB*Ordinarie ledamöter*

Geijer, Arne, riksdagsman (ordf)
 Ljungcrantz, Sigurd, direktör,
 Coronaverken AB (v ordf)
 Andrén, Sven G, direktör,
 Statsföretag AB
 Bäcklin, Bengt, direktör,
 Statsföretag AB
 Olsson, Gunnar, direktör,
 N K R
 Risberg, Bo, bruksdisponent,
 Hasselfors Bruks AB

Suppleanter

Ljunggren, Lars, direktör,
 Coronaverken AB
 Lundberg, Valdemar, f. d. förbunds-
 ordförande, Svenska
 Fabriksarbetareförbundet

AB Statens Skogsindustrier*Ordinarie ledamöter*

Nordlander, Carl-Henrik, bankdirektör,
 Sveriges Kreditbank (ordf)
 Lindström, Bert, direktör (v ordf)
 Bahrke, Sigvard, direktör,
 AB Statens Skogsindustrier (VD)
 Fransson, Tage, andre förbundsordförande,
 Svenska Träindustriarbetareförbundet
 Johansson, Sven, direktör,
 Gränges Stål
 Rydbo, Folke, generaldirektör,
 Domänverket

Sköld, Per, direktör,
 Statsföretag AB
 Wiklund, Göran, kassör,
 Lövholmens bruk

Suppleanter

Johansson, Manne, avdelningsordförande,
 Karlsborgs bruk
 Johansson, Stig, överdirektör,
 Domänverket
 Lindholm, Ingvar, direktör,
 AB Statens Skogsindustrier
 Sjöberg, Arne, direktör,
 ASG

AB Statsgruvor*Ordinarie ledamöter*

Lundberg, Arne S, envoyé,
 LKAB (ordf)
 Berglund, Bertil, direktör,
 LKAB
 Henrikson, Arne, direktör,
 LKAB
 Kjellgren, Ove, direktör,
 LKAB

Stigtex AB*Ordinarie ledamöter*

Lundberg, Sten, generaldirektör,
 Överstyrelsen för ekonomiskt försvar
 (ordf)
 Edebo, Ralph, direktör,
 Statsföretag AB
 Engblom, Sven, direktör,
 AB Eiser
 Kjellman, Åke, disponent,
 Stigtex AB (VD)

Suppleanter

Dahlström, Kjell-Åke, direktörsassistent,
 Statsföretag AB
 Johansson, Gösta, direktör,
 AB Eiser

SID — Swedish Industrial Development Corporation*Ordinarie ledamöter*

Sköld, Per, direktör,
 Statsföretag AB (ordf)
 Akselson, Sigfrid, direktör,
 Förenade Fabriksverken
 Carmel, Tord, direktör,
 SID (VD)

Edebo, Ralph, direktör,
Statsföretag AB
Flodin, Sten, direktör,
Svenska Utvecklings AB
Malmberg, Eric, generaldirektör,
Förenade Fabriksverken

AB Svensk Torvförädling

Ordinarie ledamöter

Lundberg, Sten, generaldirektör,
Överstyrelsen för ekonomiskt försvar
(ordf)

Edebo, Ralph, direktör,
Statsföretag AB
Wahlquist, Nils, civilekonom,
AB Svensk Torvförädling (VD)

Suppleanter

Lindahl, Bror, herr,
AB Svensk Torvförädling
Persson, Ernst, jägmästare,
Statsföretag AB
Svärd, John, herr,
AB Svensk Torvförädling

Svenska Lagerhus AB

Ordinarie ledamöter

Widén, Ingvar, generaldirektör,
Kungl Lantbruksstyrelsen (ordf)
Andersson, Rolf, direktör,
Kvarn AB Tre Kronor
Borg, Sune, avdelningsdirektör
Statens jordbruksnämnd
Hejneman, Yngwe, direktör,
SLR
Senning, Claes, kansliråd,
Jordbruksdepartementet

Suppleanter

Björk, Villiam, trädgårdsmästare
Granath, Ulrik, godsägare
Möller, Yngve, inspektör,
Svenska Lagerhus AB
Pettersson, Harald, riksdagsman
Widén, Arthur, lantbrukare

Svenska Reproduktions AB

Ordinarie ledamöter

Hellström, Ingemar, direktör,
Sveriges Centrala Restaurang AB (ordf)
Nilsson, Bertil, direktör,
Aftonbladet (v ordf)

Grebäck, Erik, riksdagsman
Wallén, Axel, hovrättsråd,
Exportkreditnämnden
Åberg, Lars, bankdirektör,
Sveriges Kreditbank
Åhstrand, Lars, direktör,
Svenska Reproduktions AB (VD)
Öjborn, Lars, generaldirektör,
Kungl Lantmäteristytelsen

Suppleanter

Rogers, Sture, personalchef,
Svenska Reproduktions AB
Swedéus, Karl-Axel, direktör,
AB Allmänna Förlaget

Svenska Skifferolje AB

Ordinarie ledamöter

Åberg, Lars, bankdirektör,
Sveriges Kreditbank (ordf)
Nordmark, Hans, direktör,
STIM (v ordf)
Uddgren, Olle, direktör,
Statsföretag AB (VD)

Svenska Tobaks AB

Ordinarie ledamöter

Cederwall, Gustav, landshövding (ordf)
Kristenson, Valter, riksdagsman (v ordf)
Andrén, Sven G. direktör,
Statsföretag AB
Hjalmarson, Harry, direktör
Holgerson, Nils, direktör,
Pribo AB
Nilsson, Gösta, direktör
Söderström, Olof, direktör
Tilert, Reidar, generaldirektör,
Kungl Byggnadsstyrelsen

Suppleanter

Bohman, Clas, direktör,
AB Findus
Höök, Erik, planeringschef,
Finansdepartementet
Samzelius, Lars, advokat
Wärnberg, Karl, direktör,
Svenska Tobaks AB (VD)

Sveriges Centrala Restaurang AB

Ordinarie ledamöter

Hjalmarson, Harry, direktör (ordf)
Allard, Henry, talman (v ordf)

Caneman, Hugo, bankdirektör,
Stockholms Sparbank
Fälldin, Thorbjörn, riksdagsman
Hellström, Ingemar, direktör,
Sveriges Centrala Restaurang AB (VD)
Larfors, Tage, direktör
Mattson, Lisa, förbundsordförande,
Sveriges Socialdemokratiska
Kvinnoförbund
Nyström, Sigvard, förbundsordförande,
Hotell- och Restauranganställdas
Förbund

Suppleanter

Book, Folke, källarmästare
Hansson, Lennart, departements-
sekreterare, Industri-
departementet
Orrenius, Jan, direktör,
Statsföretag AB
Piehl, Lars, bankdirektör,
Postbanken

Svetab — Svenska Industrietablerings AB

Ordinarie ledamöter

Sjöborg, Lars, advokat (ordf)
Rehnberg, Bertil, generaldirektör,
Kungl Arbetsmarknadsstyrelsen
(v ordf)
Flodén, Ingemar, direktör,
Svetab (VD)
Mäkinen, Matti, direktör,
Norrlandsfonden
Nilsson, Åke, f. d. förbundsordförande,
Svenska Metallindustriarbetare-
förbundet
Svanberg, Ingvar, riksdagsman

Suppleant

Bostedt, Hans, direktör

Uddcomb Sweden AB

Ordinarie ledamöter

Söderström, Olof, direktör (ordf)
Bencher, Walter, vice president,
Combustion Engineering, Inc., USA
Hallenborg, Nils-Hugo, direktör,
Kockums Mekaniska Verkstads AB
Omberg, Ture, direktör,
Uddeholms AB

Suppleanter

Andrén, Sven G. direktör
Statsföretag AB

Bährke, Sigvard, direktör,
AB Statens Skogsindustrier
Dyke, Theodore A. vice president,
Combustion Engineering, Inc., USA
Gray, Leon E. director,
Combustion Engineering, Inc., USA
Segerud, Gunnar, direktör,
Uddeholms AB

Uddevallavarvet AB

Ordinarie ledamöter

Ljungcrantz, Sigurd, direktör,
Coronaverken AB (ordf)
Alf, Karl, ombudsman,
Svenska Metallindustriarbetare-
förbundet avd 18
Edström, John Olof, disponent,
Norrbottens Järnverk AB
Schreil, Johan, direktör,
Uddevallavarvet AB (VD)
Sundberg, Nore, departementsråd,
Industridepartementet
Wannberg, Gunnar, direktör,
Statsföretag AB

Suppleanter

Gustafsson, Gunnar, riksdagsman
Olausson, Astor, verkmästare,
Uddevallavarvet AB
Trogen, Ingvar, direktör,
Uddevallavarvet AB

Vilhelmina Plast AB

Ordinarie ledamöter

Ljungcrantz, Sigurd, direktör,
Coronaverken AB (ordf)
Geijer, Arne, riksdagsman (v ordf)
Andrén, Sven G, direktör,
Statsföretag AB
Bäcklin, Bengt, direktör,
Statsföretag AB
Olsson, Gunnar, direktör,
N K R
Risberg, Bo, bruksdisponent,
Hasselfors Bruks AB

Suppleanter

Ljunggren, Lars, direktör,
Coronaverken AB
Lundberg, Valdemar, f. d. förbunds-
ordförande, Svenska
Fabrikarsarbetareförbundet

Innehållsförteckning

Koncernförhållanden

Verksamheten i sammandrag	3
Statsföretagsgruppen	4

Dotterbolagen

Lägre priser men större malmleveranser (LKAB och AB Statsgruvor)	6
NJA stärker positionerna inom svensk stålindustri	9
Hård konkurrens men framtidsutsikterna goda för Uddevallavarvet	12
ASSI möter framtiden med hög kapacitet efter ett sårår	13
Kabigruppen — en expanderande läkemedelskoncern	15
Stabilt i Sverige — stark ökning i USA för Tobaksbolaget	18
Restaurangkoncernen i omdaning	20
Allmänna Bevaknings AB	21
AB Allmänna Förlaget	22
BS Konsult AB	22
Ccaverken AB	23
Kalmar Verkstads AB	23
Karlskronavarvet AB	24
Linson Instrument AB	24
Nyckelhus AB	25
AB Oljetransit	25
SMT Machine Company AB	25
AB Sonab	26
Staros AB	27
Stigtex AB	27
Svenska Skifferolje AB	28
SID — Swedish Industrial Development Corporation	28
AB Svensk Torvförädling	28
Svenska Lagerhus AB	28
Svenska Reproduktions AB	29
Svctab — Svenska Industrietablerings AB	29
Uddcomb Sweden AB	30
Vilhelmina Plast AB	31

Statsföretag AB

Förvaltningsberättelse	31
Revisionsberättelse	34

Resultat- och balansräkningar m. m.

Statsföretagsgruppen	35
Statsföretag AB	42
Dotterbolagen	48
Förteckning över styrelseledamöter	54